

ՐԱՏԵՒԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$5.00

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. IX, No. 10, March 5, 1927

Ճիւտ 9, Նո. 10, Մարտ 5, 1927

ՐԱՏԵՒԻՄԱ

Պու հաֆթանըն Րահնումաը Թիւրտէլ-
Փիւտան Մր. Գամաղիէլ Տէյվիտեան Թարա-
ֆընտան իհտա օլունուր:

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

«ՓԱՐՈՍ»

Թրէզնոտա՝ «Հայ Եկեղեցասիրաց Միու-
թիւն» Փարոս իմինտէ էրմէնիճէ պիր զազէ-
թա նէշր էթմէյէ պաշլամըշլար տըր: Պունըն
մագսէտի՝ «1. էրմէնի ճէմաաթ արասընտա
քրիսթիանըղըն սաղլամ մէպտէլէրինի թամիմ
էթմէք, 2. Տինտարըղ հիսսիյաթընը թէրվիճ
էթմէք, 3. Րուհանի հագիգաթլարա տաիր պէր
րադ իթթիլա ը տէրունի հասըլ էթմէք, 4. Հա-
յաստանեայց Եկեղեցիին թէշտիրինի գուվ-
վէթլէնտիրմէք վէ 5. Կէրէք մէրասիմ, կէրէք
ուսուլ ը իտարէ, կէրէք ըուհանի հայաթ տաի-
րէսինտէ իճրասընա գարուրի իհթիյաճ կէօրիւ-
լէն Գիլիսէ իսլահաթընա գավի պիր գէմին հա-
ղըրլամադ տըր:» Պու մագսէտին հէր պիր տա-
իրէսի տէ շայան ը թահսին զայէլէր տիր: Րէ-
ֆիգիմիգէ էզ տիլ ու ճան մուվաֆֆագիյէթ
թէմէննի էտէր իղ:

Թիւլվազը արամըգտա Գիլիսէճէ իսլա-
հաթա տէրին վէ հագիգի պիր իհթիյաճ հիսս
օլունմապտա տըր: Լաքին պու իհթիյաճը տէֆ
էթմէնին հօլու նիչէ տէֆա զանն օլունտուղու

կիպի գօլայ տէյիլ տիր: Պու նէվ իսլահաթ ի-
չիւն տիւշիւնիւլիւր իքէն նազար ը իթիպարա
ալընաճագ պազը նօգթալար վար տըր:

1. Իսլահաթա միւհթաճ օլան ճիհէթ թա-
յին էտիլմէլի տիր: Գիլիսէ հայաթընտա եէք-
տիկէրինտէն Փարզլը ճիհէթլէր վար տըր: Պիր
քիլիսէնին ագաիտիմտէ եանի իմանա թէալլիւզ
էտէն խուսուսլարճա իսլահաթ վէ թատիլաթա
լուզում հիսս օլունուր: Տինին էսասի մէպտէլէ
րինէ օլան իմանը պիր ասըն ատէմլէրի Փիւան
պիր սուրէթլէ թասավվուր վէ թարիֆ էթմիշ
օլուրլար, տիկէր պիր ասըն ատէմլէրի աշնի
հագիգաթլարա պիր ազ Փարզլը նօգթա ի նա-
զարտան պագարագ սալիֆլէրինտէն պիր ազ
Փարզլը եօլտա անլէրի թասավվուր վէ թարիֆ
էթմէյէ մէճպուր օլուրլար: Գիլիսէտէ տիկէր
պիր ճիհէթ ուսուլ ը իպատէթ տիր: Պիր գավմ
քէնտի տինի հիսսիյաթընը իպրազ էթմէք իչիւն
Փիւան պիր ուսուլը միւնասիպ կէօրիւր վէ օլ
ուսուլտա իճրա օլունան իպատէթտէն միւթէ-
էսսիր օլուր, պաշլա պիր գավմ օլ ուսուլտան
միւթէէսսիր օլմայըպ իպատէթին օլ շէքլինի
թէպտիլ էթմէյէ մէճպուրիյէթ հիսս էտէր: Տի
նին պիր ճիհէթի տէ Գիլիսէ ումուրընըն իտա-
րէսի մէսէլէսի տիր: Մէսէք ի իտարէ Փարզ-
լը ասըլար վէ Փարզլը գավմլար իչիւն Փարզ-
լը օլապիլիւր: Պիր նէսլ եա պիր ճէմաաթ քի-
լիսէ իտարէսինճէ իսլահաթա մէճպուրիյէթ
հիսս էտէպիլիւր: Պիր տէ վէ էն մուհիմմի բու-
հանի հայաթըն թէշվիգ վէ թէրվիճ էտիլմէսի
իճապ էտէր:

Իմտի Գիլիսէ իսլահաթընտան պահս օլու-
նուր իքէն պու ճիհէթլէրին թէֆրիգ էտիլմէսի
լազըմ տըր:

2. Իսլահը լազըմ կէլէն նօգթալարճա մու-
ալլէն փրօկրամ թագաթիմ էտիլմէք կէրէք տիր :
Սալթ Ֆիլան պիր ճիհէթտէ իսլահաթըն լազըմ
օլտըղընը թէէքիտ էթմէքլէ իսլահաթ իճրա է-
տիլէմէք : Մէմուլ օլունան թատիլաթ մուալ-
լէն վէ մագուլ պիր սուրէթտէ թագաթիմ էտիլ-
մէլի տիր : Քիլիսէ իսլահաթը սալթ մէնֆի եա-
նի թալրիպ էտիճի պիր թէչէպպիւս տէյիլ, իւ-
լա սուպուլթի եանի թէչքիլ վէ ինչա էտիճի պիր
իչ տիր : Իմանը եա իպատէթի եա ուսուլ ը ի-
տարէյի եէնի պիր շէքլէ գօյմագտան էսքիսի-
նի թալրիպ էթմէք քեար ը ագիլ տէյիլ տիր :

3. Պիր իսլահաթ գւմուլըն Ֆիքրինէ թագ-
աթիմ էտիլմէքտէն էսասի պիր իսլահաթ օլա-
մագ : Էֆքեար ը ամմէ թէնվիր էտիլմէլի վէ օլ
իսլահաթը ումում էհալի, հիչ օլմագսա հէյէթ
ի իճթիմաիյէնին պէլլի պիր գըսմը եախօտ օլ
եէնի թէսալվուրլարը անլայրպ թագաթիմ է-
տէճէք օլան էհալի անլէրի կէօրէպիլմէլի տիր :

Պունըն իչիւն միւնասիպ թաթիգլէրլէ օլ
Ֆիքրլէր էհալիւնին հուգուրունա գօնուլմագ կէ
րէք տիր : Պու իսէ դասախօսութիւնլար, ալա-
նի նութգլար վէ մաթպուլաթ վասըթասըլլա
իճրա օլունուր :

Քիլիսէ իսլահաթը սալթ պիր Ֆէննի նա-
գարիյաթ կիպի տէյիլ, իլլա ճէմաաթըն հա-
յաթընը թէրֆի էտէճէք պիր գուվվէթ մագա-
մընտա իճրա էտիլմէլի տիր : Պունուլն իչիւն տէ
էհալիւնին թէնվիր էտիլմէսի չարթ ը մութլագ
տըր :

4. Քիլիսէ իսլահաթընտա գուլլանըլաճագ
մէսլէք հագիգաթ վէ իսթիգամէթ մէպտէսինէ
քեամիլէն մուվաֆըգ օլմագ կէրէք տիր : Ա-
տէմլէր սիյասի վէ իգթիսատի թէչէպպիւսլէ-
րինտէ նիչէ տէֆա մագսէտ վասըթայը թէպ-
րիյէ էտէր տէյու պազը էյրի մէսլէքլէրտէ սիւ-
լիւք էթմէյի քեար ը ագիլ սայարլար : Քիլիսէ-
ճէ իսլահաթ տինի մէպտէլէրին տահա մու-
ֆիտ վէ միլթէէսսիր պիր սուրէթտէ ատէմլէ-
րին հայաթընտա իլլէմէսի իչիւն թալէպ օլու-
նուր : Ծու հայտա տինի հագիգաթլարըն մու-
վաֆֆագիյէթի իչիւն էյրի մէսլէքլէրէ միւրա-
ճէաթ էթմէք թէպրիյէ օլունամագ :

Ասլ տօղրուսունը արար իսէք տինի տաի-
րէտէ հագիգի իսլահաթ օլ հագիգաթլարա բու
հանի պասարը աչըգ օլան քիմսէլէրին վասը-
թասըլլա իճրա էտիլմէլի տիր : Իսլահաթ ը տի
նիյէնին արգասընտա բուհանի պասար վէ բու-

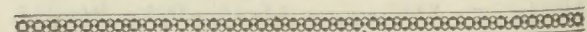
հանի հայաթ տուրմագ կէրէք տիր : Իսլահաթ
իճրա էտէճէք օլանլար օլ մէպտէլէրին գըյմէ-
թինի պիթթէճրիպէ քէնտի հայաթլարընտա
կէօրմիւշ օլմագ կէրէք տիրլէր :

Պօղոս վէ Յովհաննէս բէսուլլար քիլիսէտէ
եէնի մէպտէլէր թալիմ էթտիլլէսէ անլէրի
քէնտի հայաթլարընտա թէճրիպէ էթմիչ իտի-
լէր : Էրմէնի միլլէթինին տինի հայաթընը օլ
իլք ասըլարտա իսլահ էտիպ անըն իչիւն դաւա-
նանք վէ իպատէթ իւրտմէթլէրի հագըրլարմը
օլան Հայրապետլէրիմիլ օլ թէլգին էթտիլլէրի
հագիգաթլարըն նէ գատար տէրին հիսս էթմիչ
օլտուգլարընը պրագտըգլարըն էսէրլէրտէ կէօ
թէրիյօրլար : Օն ալթընը ասըն միւսլիհլէրի
թէլգին էթտիլլէրի մէպտէլէրի քէնտի բուհա
լարնտա զայէթ տէրին պիր սուրէթտէ հիսս է-
տէլլէր իտի : Հէր ասըտա պէօլլէ օլմուշ տըր :

Այնի հագիգաթ պիգիմ ասըմըգ իչիւն տէ
սահիհ տիր :

Պու կիւն էրմէնի քիլիսէսինտէ իճրասը ար
գու օլունան իսլահաթ անճագ խարիճի պիր թէ
չէպպիւս օլուր իսէ իչէ եարամագ : Փագաթ է-
յէր մանէվի ալէմէ տաիւր տէրին վէ պէրրագ
պասարա մալիք օլան մարգարէլէրին հայաթըն
տան ճէմաաթըն հայաթընա նուֆուլ էյլէյէն
բուհանի շէօլլէր օլուր իսէ, օլ գէման հայա-
թի վէ հագիգի պիր շէյ օլուր : Իւմիտ էտէր իգ
քի «Փարոս» պու մագսէտէ իւրտմէթ էտէն պիր
միւրչիտ օլուր : Իլք նուսիսէսի պու նէվ իւմիտ
իլհամ էտէն նէվտէն տիր :

Յ . Գ . Գ .

Եագընտա նէչր օլունան պիր բափօրթտան
անլաչըտըղընա կէօրէ Ավսթրիատա վէ էվրօ-
փանըն տիկէր մէմլէքէթլէրինտէ Քրիստիան-
լըզը գապուլ էտէն Եէհուտիլէրին սայըսը է-
փէյի արթմը տըր : Պու կէչէն 2 սէնէ գարֆըն-
տա Վիէննատա Քրիսթիան քիլիսէլէրէ գամմ
օլունան Եէհուտիլէրին ատէտի 12,000է պալիդ
օլմուշ տըր : Պունլարըն 6,000ի Գաթօլիք քի-
լիսէսինէ գամմ օլունմուշլար տըր : Մաճարիս-
թանտաքիլէր տէ հիսապ օլունուրսա վաֆթիգ
օլունան Եէհուտիլէրին սայըսը 40,000է եէթի-
չիյօր : Ուքրանիատա տաիի Քրիսթիանլըլը
գապուլ էտէն Եէհուտիլէր պուլունուլյօր :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ ԶԻՔՐԻՆԷ

ՄԻԼԱՏ Ը ԻՍԱ 451

Պազը ճէնքէր սըրֆ մուգաթէլէտէն իսկա-
րէթ տիր: Շանփէրէսթ պիր ատէմին եա խուն-
րիզ պիր դավմըն չէսվէթինտէն զուհուր էտիպ,
պիհուտուտ շիտտէթ իլէ գուվվէտէն Փիլի
իւրաճ էտիլէրէ, խիթամա կէլտիքլէրինտէ՝
արգալարընտա էսէր օլմագ իւզրէ սագաթլար,
տուլլար վէ եէթիմլէր ճիւմհիւրլարը, վէ քիւլ
թօփրագ օլմուշ պէլտէլէր վէ մէտէնիյէթլէր
թէրք էտէրլէր: Ճինկիզ Սան վէ Լէնկթիմուրըն
Անատուրուտա սէֆէրլէրի, օն ալթընճը ասրտա
Սպանիանըն Մէրքէզի Ամէրիգատա իճրա էթ-
տիլի վաչիլիքլէր, վէ Օսմանը Թիւրքիւն
Ղարպի Ասիատա 600 սէնէտէն պէրու քիւլլի-
ֆաալիյէթի պու սընֆտան տըր: Պու նէվ ճէնք
լէր չէրիւտէն թէվէլլիտ վէ չէր թէվլիտ է-
տէրլէր:

Ճէնքլէրին ախէր պիր նէվի տէ վար քի ա-
նըն հէմ զուհուրընը հէմ մագարընը եիւքէք
իլլիմլէրտէ արամագ իճապ էտէր: Պէչէրի
պիր հուզուզ, մէսէլա՝ հիւրիյէթ ի վիճտան,
պիր ճէպպարըն ալաղը ալթընտա էգիլմէքտէ
օլուպ, անը հէր Փիյաթ իլէ իհեա էթմէք իճապ
էտէր: Ախլագի էսասլար վար, մէսէլա՝ ա-
տալէթին գուվվէթէ ֆաիզ օլմասը, քի պէչէ-
րին ըէֆա՝ ը հալը իչիւն էլլէմ օլմաղլէ, անըն
մուհաֆաղասը պապընտա, իճապ էթտիլիյի-
տէ, էօլմէք ճաիզ տիր: Սիյասի գազիյէլէր
վար, մէսէլա՝ ճիւմհիւրիյէթին իսթիպատա
մուղայիր օլմասը, քի անը պիր միլլէթ գուր-
պան էտէրսէ քէնտի լիյագաթ ը գաթիյէսինի
ինքեար էթմիշ վէ թէրագըր ճատտէսինի էլիյ-
լէ գափամըշ օլուր: Պիր մուհարէպէ, շու միսիլ
լու սէպէպլէրտէն նէչէթ էթտիլի թագտիրտէ,
վիճտան ը ումուժի մահքէմէսինտէ թէպրիյէ
էտիլտիքտէն մատա ախլագիյէթ վէ մէտէնի-
յէթ իչիւն եէնի պիր ասր պաշը տախի աշմըշ օ-
լուր: Պէօլլէ մուհարէպէլէր չօզ օլմուշ տըր:
Պիր ալուճ տուրուր Եունան եիլիթլէր (Ք. է.
480տէ) Թէրմօփիլի տէրպէնտինտէ Քսէրքսէ-
սին մէֆրէթ օրտուսունա սէտտ չէքմէլէ էվրօ
փա գըթասընը իլանիհայէ դարպի մէտէնիյէթ
իչիւն թէչմին էթտիլէր: Գանատատա Քուէ-
պէք միւսատէմէսի (Մ. ի. 1759)՝ իքի տիւլէլ ի
մուղագամանըն ասրլարճա սիւրէն ըէգապէթի-

նէ էնճամ վէրիպ, դարպի նըսֆ քիւրրէտէ ար-
թըզ Լատին տէյիլ, Անկլօ-Սաքսոն մէտէնիյէ-
թի հիւքմֆէրմա օլաճագ իտիլինի ֆէրման էթ-
տի: Պիր միլլէթին իքի շիւպէլէրի մապէյին-
տէ եէտի սէնէ տէվամ էտէն Ամէրիգա Ինգըլա-
պաթ Հարպը (1781)՝ Միւթթէհիտէ ի Ամէրի-
գա միլլէթ վէ տէվլէթինի թէվլիտ էթտիքտէն
Պատա՝ ումուժ տիւնեայա շու գազիյէյի իլան
էթտի քի պիր հիւքիւմէթ՝ իտարէ էթմէք սէ-
լահիյէթինի էհալինին հիւսն ի ըիգասընտան
ախգ էտէր: Պու նէվ հարպլար տա էվվէլլէր
կիպի հարպ իտի, քէյֆ տէյիլ՝ ճէնք, ամմա
վէլատէթճէ էյի վէ պէչէրիյէթէ մուճիպ ի պէ-
րէքէթ օլան նէվտէն հարպ տըրլար:

Պիզիմ էրմէնի թարիխինտէ պունա միւվա-
զի կէլէն վագաա՝ Միլատ ը Իսա 451ին պիւհ-
րանը տըր քի անըն մանա վէ էհէմմիյէթինի
հէմասը օլան գաթլարտան զիյատէ պու կիւն
պիզ անլայապիլիլիք. գիրա կէրիյէ աթֆ ը նի-
կեաճ էթտիլիմիգտէ անտէն նէպան էթմիշ օ-
լան վուզուլաթ սիւսիլէսինի աշըգճա սէյր է-
տիյօրըզ: Արագի, ասքէրի գուվվէթ վէ ազլի
թէրպիյէ ճիւմհիւրիյէնէ քիւչիւք պիր միլլէթ
օլտըղըմըզ վէ ճօղրաֆիաճա մէվգիլիմիզ սան-
քի տախիմ պէյն էլ միլլէ սիյասէթ հուտուտըն-
տան խարիճէ տիւշտիլիլ գաթէն միւսէլլէմ
պիր քէյֆիյէթ տիր: Պու ճիւմլէ իլէ պէրա-
պէր, Մուգատտէր ի Իլահի քէչէրիյէթէ ախտ
օլան նիչէ մէպտէ վէ հուզուզլարը ազիմ ֆէ-
տա ի նէֆա իլէ մուհաֆաղա էթմէք վագիֆէսի-
նի միւքէրրէրէն պիզէ համլ էթմէսիլլէ, քէնտի
հիսսէմիգճէ Քրիսթիան մէտէնիյէթինէ խըտ-
մէթ էթմէք իմթիյագընա մալիք օլմուշըզ:

Աւարայր ճէնկի իքի ճիւմլէ մուհարէ-
պէլէր թարիխինտէ միւթէֆէրրիզ վէ սիվրի
պիր վագաա հալինտէ տուրուր: Նիշանկեաճը
տին օլան պիր հարպ իտի: Եունան, Ինկիլիզ
վէ Ամէրիգալը գահրամանլար սըրֆ սիյասի
պիր մագսէտ իչիւն հարպ էթտիլէր. ամմա Հա
յաստանըն հարպ մէյտանընտա տալա Մէզհէպ
օլուպ, հարպ էսասէն Աճէմ Մէզհէպի իլէ Քը-
րիստոսըն Ինճիլինին միւսատէմէսինտէն իսկա-
րէթ իտի:

Պու կիւնքի Հայ Յեղափոխականութիւն
սիյասի իսթիգլալիյէթ տալասընը տին մէսէ-
լէսինտէն ալըր տըր կիպի կէօսթէրմէքտէ օլ
տէրէճէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր քի էլ եէվմ
էֆքեար ը ամմէ, հաթթա ոչ-յեղափոխական

օլան ատէմլէր պիլէ, Հայկական Յեղափոխութիւնլարն էն ազիմի վէ միւսմիւրի օլան շու վա գաա՝ կէրէք ասլը կէրէք մէսլէյի ճիւղթլէրիլէ պիր հարաքէթ ի տինիյէ օլտըղընը անլամազ տան ածիզ գալըյօրլար: Եղիշէնին Վարդանանց Պատմութիւն էսէրինի օգուլանլար պու կիւն օլ ալթուկ սաթրլարը օգուսագտան էվվէլ միւքէրէրէն կէօղիւնիւն չափաղընը սիւմէք կէրէք տիր. զիրա օրատա եազըլմամը շէյլէրի եազըլմը կիպի օգուսագ, եա տա սէրահէթէն եազըլմը շէյլէրի սիւքիւթճէ անտէն թարտ էթմէք թէհլիքէսի վար տըր:

Յովսէփ եպիսկոպոս միլլէթին ազգըյա Միհրնէրսէհէ եօլլատըղը միւքէլլէֆ իման իզրարընը շու քէլամլար իլէ խիթամա կէթիւրի. «Պու իմանտան պիլի հիշ պիր քիմսէ, նէ՛ մէլէքլէր նէ՛ ինսանլար, նէ՛ գըլըճ նէ՛ տէ աթէշ, նէ՛ տէ հէր նէ ճիւս աճը աֆէթլէր սարսըտամազ: ... էկէր պու իմանը պիլէ թէք էտէրսէն, գէմինտէ սէնտէն զայրի ամիր, սէմատա իսէ Յիսուս Քրիստոստան զայրի Ալլահ թանըմազը»: Պու քէլամլարն սարիհէն իֆատէ էթտիյի իւզրէ, միլլէթիմիզին պիրինճի թալէպի հիւրըրիյէթի տինիյէ օլուպ, հատտը զաթընտա արգուլը օլան սիյասի հիւրըրիյէթի անա նիսպէթէն սանի մէրթէպէյէ գօյմըլլար իտի: Եղիշէ միւվէրըրիլիմիզ ալամը նապըն աղղընա շու ազիմ քէլամլարը գօյօր. «Փէտէրիմիզ մագամընտա Սուրը Աւետարանը, վէ վալիտէմիզ մագամընտա Կաթողիկէ Առաքելական Եկեղեցիյի դարպուլ էտէրիզ: Հիշ պիր շէրի քիմսէ մագէյնիմիզ կիրտապ աչարագ պիլի պուստան ալըրմասըն»: Միւսատէմէնին էվվէլէի ազգամընտա Վարդանըն իրատ էթտիյի նութգ հէմ րուհանիյաթ հէմ տէ էտէպիյաթ նօգթա ի նազարընտան ճէվհէր օլուպ, ազիմ Սպարապետ անը շու սէօղլէր իլէ էնճամա կէթիւրի. «Պու կիւն ուլանմը վէ ալմը, իքի ճիւղթլէ տէ ճիւղթլէն ազըլլանմըլը. զիրա էյիքքեանի Րապալը արամըլտա տէլիլ մագամընտա միւ շահատէ էտիյօրըլ. գօմանտանըլըլ ատէմ օլմայըլ, իլլա ճիւղթլէ գօմանտանլարըն պաշը օլան (Ձաթ) տըր»:

Սուրը երէց Ղեւոնդըն նութգընա կէլինտիքտէ, անըն քէլամը՝ մուգատտէմէ, պահա, վէ խաթէմէ իլէ միւքէլլէֆ, Ամալը Րէսուլըն վազլարընա զայնէթ միւշապիհ պիր վազ տըր: Անըն խիթամընտա, օրտուտա վաֆթիզսիզ գալ

մըլ չօճուզլարը սուրը աւագանտա վաֆթիզ էթտիլէր. իհթիմալէն մագսէտ՝ քէնտիլէր իլէ թաիֆէ տինին մագէյնինտէքի թէֆրիզայը պիր գաթ զիյատէ թէշտիտ էթմէք իտի: Վէ էր թէսի սապահ Քրիստոսըն քէֆարէթ էտիճի գա նընըն իւհազըլընը իմա էտէն Մուգատտէն Սօֆրայա թէգարըրիւպ էթտիլէր: Եղիշէնին լա յէմութ լուղէթլէրինի իսթիզարագ էտէրէք, «Պու եօլ իլէ, Րապպանի ազիմ սուրը զատիկտէ օլտըղը կիպի նուրանի էլպիսէ իլէ միւլէպպէս օլտուլար»: Րուհանի սիւհալար իլէ միւսէլլահ օլան շու գալապալըզ, եպիսկոպոսլար, երէցլէր, սարկաւազլար, սաղմոսերգօղլար վէ գրա կարդացլար իլէ պէրապէր, ճիւղթլէն «էսլիհա իլէ միւսէլլահ վէ մուհարէպէ իշիւն հազըր լանմըլ» օլարագ, տինլէրինին տիւշմէնի իլէ շարիքըլմագ իշիւն մէյտանը հարպա աթըլտըլար: Իշթէ Եղիշէնին րէսմ էթտիյի թասվիր պու տըր:

Պու խուսուսաթտան անճագ պիր նէթիճէ չըգարմագ ճաիզ տիր: Աւարայր օլասընըն հարպը էսասէն պիր մէզհէպի միւհճհէտէ վէ ճէնք տիր: Ղեւոնդ երէցին տէտիյինէ կէօրէ, ախէր մուհարէպէլէրտէ քահանայլար տուս վէ քէլամ իլէ մուհարըրիպլէրի թէշվիզ էթմէք էմէ լիյլէ հազըր պուլուկուրլար իտի. պու տէֆա, իսթիսնա հալինտէ, րուհանի մէմուրլար Քիլիսէնին ալինլէրինի իճրա էթտիքտէն սօնրա ատի ասքէր կիպի ճիւսմանի սիւհալար գուշանըպ մուհարէպէյէ հիսսէտար օլտըլար: Այնի վազըթտա, աշխարհական սընֆը՝ սպարապետտէն պաշլալարագ էն սօն նէֆէրէ վարանա գատար մանավի պիր կէրմի իլէ թութուշարագ, Քիլիսէնին ատու ի էքպէրի տէյու թանըտըլարը ֆարսիլէրէ գարշը սիւհա գալտըրմագ իւզրէ գըլամ էթտիլէր: «Պիզիմ էօլլամիւմիզ սալիհլէրին էօլլամիւ կիպի վէ պիլիմ գանըմըլ աղիզ շահիտլէրին գանընա միւշապիհ օլտուկ: Ալլահ շու կէօնիւլիլ գուրպանըմըլ գապուլ էթսին վէ Քէնտի Քիլիսէսինի թաիֆէլէրին էլինէ թէլիմ էթմէսին», — Հաղորդութիւն Սօֆրասընտան տօս տօղրու մէյտանը հարպա գօշուշան ասքէրլէր ճիւղթլէրը շու կիպի քէլամլար իլէ էօլլամիւն տէհէթիւնի իսթիզալ էթտիլէր:

Միւվէրըրիլին նազլիյէթիւնին խաթթը զայնէթ պէրրագ օլուպ հիշ շիւպհէ կէօթիւրմէզ: Վարդանանց Մուհարէպէսի Տին վէ Քիլիսէնին

էթրաֆընտա տէվը էթտի: Գահրաման իլէ րէ-
ֆիզլէրինին գալպինտէ սալթանաթ էտէն հըրս
Քրիսթիանըզ իտի: Պու առէմլէր Հայաստա-
նըն թօփրաղընա տէյիլ, ճանընա գուրպան օլ-
տուլար: Անլէրին պաշ մագսէտի պիր էճնէպի
պօյունտըրըղընը գըրմագ օլմայըպ (պու սանի
իտի), իլա էրմէնի գալպինտէ եէնի պիր մէպ-
տէ ի հայաթըն վէ էսաս Ը սիյրէթին խալիզի օ-
լան տինին հիւրըրիյէթինի թէէմին էթմէք ի-
տի Քրիսթիան տինինտէ միլլէթճէ եէնի պիր
թարիզ, հազիգաթ, հայաթ քէշֆ էթմիլլէր ի-
տի, անը միլլէթին էպէտի միրասը գըլսընլար
տէյու սարֆ էթտիլէր վէ սարֆ օլունտուլար:
Սիյասի մէսէլէ մուհիմ իսէ տէ, անլէրին իթ-
թիլա Ը տէրունիսինտէ իքինճի մէրթէպէյի
թութմուշ իտի: Սուսուս Ը աղիմ Տին մէսէյէ-
սի իտի:

Պու հարպըն տիկէր սըֆէթ ի մախսուէ-
սի անըն մաղլուպիյէթ իլէ նէթիճէլէնմէսի
քէշֆիյէթի տիր: Թէրմօփօլիտէ Լիօնիտաս
տիւլմէն օրտուսընը մէեուսիյէթ վէ մաղլուպի
յէթէ մէճպուր էթտի: Քուէպէք էօնիւնտէ՝ ճէ-
նէրալ Ոռլֆ մագթուլ տիւլտիլ իսէ տէ, օր-
տուսը ֆիւթիւհաթը գազանտը: Եօրքթաուն-
տա Գօրնուալիս Ուաշինկթոնա թէսլիմ օլտու:
Աւարայրտա իսէ, Ֆարսիլէր ղալիպ, Հայլար
մաղլուպ օլտուլար: Վէ պու մէմուլին ղայրի
պիր նէթիճէ տէյիլ իտի: Ֆարսիլէրին օրտու-
սը առէտ, գուվվէթ, էսլիհա վէ թալիմ ճիհէթ
լէրիլլէ գաթ պէ գաթ ֆաիզ իտի: Հայ ալայ-
լարը, ճէսուր վէ մահիր պիր գօմանտանըն տէ-
լալթիլլէ, տիւլմէնէ գըրըղն վէրտիլէր իսէ
տէ, իմքեանսըղը միւմքին գըլամատըլար: Կիւ
նէշ օլ աղչամ միւնհէգիմ օլմուշ պիր Հայ օր-
տուսընըն իւզէրինէ պաթտը: Սպարապետ
Քաջն Վարդան 1036 գահրաման րէֆիզլէրի ի-
լէ պիրլիքտէ շէհիտ տիւլտիլ: Թապուրլար
պօգուլտու: Մուգաւվէմէթ գուվվէթի գալմա-
տը: Սանքի եէք տարպէ իլէ պիւթիւն Հայաս-
տանըն գափուլարը սէլ կիպի հիւճմ էտէն թա-
իֆէ թապուրլարընըն էօնիւնտէ աչըլտը: Մագ-
լուպիյէթ միւքէմմէլ իտի: Ճէպը՝ հազգտան
գուվվէթի չըգտը: Իշթէ վագաանըն եագըն-
տան կէօրիւնիւլլէ: Լաքին ախէր պիր նօգթա
ի նագար տահա վար:

Կէօրիւնիւր քի չօգ տէֆա գահիրի իլէ հա-
զիզի արասընտա պիր մէսահէ մէվճուտ օլուր:
Պարիճէն ղալէպէ կէօրիւնէն պիր քէշֆիյէթ

տէրունէն պէլքի պիր մաղլուպիյէթ տիր: Ջա-
հիրէն մաղլուպիյէթ զանն օլունան պիր վա-
գաա՝ պաշգա նէվտէն գուվվէթլէրին ֆաալի-
յէթի սայէսինտէ միւրուր Ը գէման իլէ հազի-
զի պիր ղալէպէ շէքլինէ թէպտիլ ի հէյէթ է-
տէպիլիյօր:

Սիլահփէրէսթլէր նիշէ տէֆա միւֆթէիթ
աղըղա՝ «Ալլահ մէյտան Ը հարպտա գուվվէթ
լի թօփուն թարաֆընը թութար» տէյու էօյիւ-
նիւրլէր: Էկէր պիր գուվվէթ՝ քէնտինտէն զա-
իֆի էգէպիլիւր տէմէք իսթէնիլիյօր իսէ, տօղ-
րու սէօզ տիր: Ֆագաթ Ալլահ վէ գուվվէթ հէմ
մանա թապիլլէր տիր վէ միլլէթլէրին նասի-
պի տաիմա ֆիզիքի գուվվէթ իլէ թային էտի-
լիւ՝ տէմէք իսթէնիլիյօր իսէ, պունտան եան-
լըշ վէ գէլիլ պիր գազիյէ տիւլիւնիւլմէզ: Թա-
րիս սահիֆէլէրինին պէլիզ շէհատէթինէ կէօ-
րէ՝ ախլազի հազիգաթլար հայվանի գուվվէթ
տէն գուվվէթի վէ ուզուն էօմրիւ օլմաղլէ,
միլլէթլէր ազալթիլին տէյիլ՝ վիճտանըն գաի-
տէլէրիլլէ, սիլահըն տէյիլ՝ իլա սիյրէթին գօ-
րուլլա պէրհայաթ օլուպ թարիս ալէմինտէ
եաշարլար:

Իտտիամըղըն տիրի իսպաթը հուզուրմըզ
տա տըր: Հայաստանեայց Եկեղեցի հէր սէնէ
Վարդանանց Ջօրավարաց եօրթուսընը կէօզէթ
մէքլէ ախլազի պիր միւճիզէնին զիքրինի միլլի
հայաթըմըղտա տիրի սագլամագ իսթէր: Վէ
օլ վագաա շու տըր: Էրմէնի օրտուսը մէյտան
Ը հարպտա միւնհէգիմ օլտու: Սիյասի իսթիզ-
լալիյէթ ղայպ օլտու: Մէմլէքէթ տիւլմէնին
այաղը ալթընտա թէփէլէնտի: Ջահիրէն հէր
շէյ գայ օլտու: Վէ լաքին միլլէթին վիճտանը
սիլահ մահքէմէսինին սիճիլինի րէտտ էտիպ,
Մահքէմէ ի իսթինաֆա — Ալլահա — րէֆ ի
տապա էթտի: Վէ Ալլահ հէմ իշիթտի, հէմ ճէ-
վապ վէրտի: Նա՛սըլ: Միհրներսէհին սիւվարի
ալայլարընը եալամագ իւզրէ սէմատան աթէշլէ
քիւքիւրտ եաղտըրմատը: Մագտիսլէրի նափաք
լայան միւնէճճիւլլէրի վէ աթէշփէրէսթ քեա-
հինլէրի կէպէրթմէք իշիւն թաուն եա գօլէրա
եօլլամատը: Յազկերտին սարայ Ը շահանէսինի
եութսուն տէյու գէլզլէ վասըթասըլլէ գէմինի
շազգ էթմէտի: Պու շէյլէրին հիշ պիրինի եափ-
մատը, ֆագաթ ախէր վէ տահա միւլէսսիւր վա-
սըթալար իլէ սաքիթ ու սամիթ իլլէտի: Ճիս-
մանի ալէմտէ ճիսմանի գաիտէլէր միսիլու
սիյրէթ տիւնեասընտա ճարի օլան պաշգալաշ-

մագ վէ զալիմ ախլազի գախտէլէր վար տըր: Անլէր սաքիթ ու սամիթ իճրաթտա տէվամ էթտիլէր. վէ անլէրին թապիի բէվիշի սայէսին տէ վագթ միւրուրիլէ Ալլահն ատալէթի նիւ մայան օլտու: Սուչսըզա գարչը մըզրագ վէ գըլըճ սալլայան գալմ չիւրիւտիւ, ամմա ատալէթ վէ հագիգաթա իսթինատ էտէն պագի գալտը: Օլ վագթըն գահրամանլարընըն բուհանի հայաթըն մանթըզը իլէ թախմին էթտիլի էնճամը օլ վագաատան պին պէշ եիւզ սէնէ սօնրա պիզ աչըզ կէօզ իլէ կէօրիւյօրըզ: Աւարայր մէյտան ը հարպընըն սիճիլի նէ՛ դարիպ, ամմա նէ՛ աճիպ պիւր եօլ իլէ թէմամէն թէրս տէօնմիւշ տիւր: Ալլահա իման, ատալէթ հիսսի, հագգ տույղուսը, հագիգաթա մուհապպէթ, պուշլար էրմէնի գալմընըն տամարլարընա տէ միւր իլէ չէլիք աչըլատը, վէ պուշըն սայէսինտէ՛ հարպտա մաղլուպ տիւշէն պիւր գալմ ախլազ վէ սիյրէթ տաիրէսինտէ սաղլամ գալտը, վէ հալա թէատտիլէ, թալանա, գըլթալա, մուհաճէրաթա մէյտան օգուլարագ տէվամ էտիյօր: Տիկէր թարաֆտան, հայվանի գուվվէթէ իսթինատ էտէն պիւր տէվլէթ՝ պիզգաթ հարպտա գազանտըզը զալէպպէնին իըզըյլէ չէսվէթէ վէ թամաա զարգ օլտու, չէճաաթը, պասիւրէթի, ֆագիլէթի, էվսաֆ ը ախլազիլէյի պինա էտէն ախլազի գուվվէթլէրի զայ էթտի, վէ էվվէլա մանէն, սօնրա մատտէթէն տէ հէլաք օլտու:

«Հէր քիմ քի քէնտի ճանընը գուրթարմագ իսթէրսէ, անը զայ էտէճէք. վէ հէր քիմ պէնիմ իչիւն քէնտի ճանընը զայ էտէրսէ, անը պուլաճագ տըր»: Քրիստոս Մուալլիմին շու մուամմասընըն թէֆսիւրի Աւարայր մէյտան ը հարպընտա աչիքեար օլտու: Քաջն Վարդան ճանընը (նէֆսինի) Քրիստոս իչիւն զայ էթտի. ճէսէտի էօլտիւ, ամմա անըն իմանը սայէսինտէ միլլէթի եաշատը: Էկէր պէրաքս ճանընը գուրթարմագըլը թէրճիւս էթսէ իտի, ճէսէտի սաղ գալըր իտի, լաքին միլլէթին ճանըն էօլիւր իտի, էննիհայէ էրմէնի իսմի տէ մահվ օլուր իտի: Պիւր սէօզ իլէ, Աւարայր սահրասըն տա միւսատէմէյի զայ էթտիք, ամմա մուհարէպէյի գազանտըզ: Իշթէ Միլատ ը Իսա 451 վագաասընըն մանասը պու տըր:

Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ֆրէգմօ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒԱ ՎԷ ՀԱՅԱԹ

Ալէսսէվիյէ տուա՝ Ալլահտան պիւր չէյ ալ մաղըղըն եօլու տէյու կէօզէտիլէր: Պէօյլէլէր եալընըզ Ալլահտան աթիյէլէր գապուլ էտէպիլ մէք իչիւն տուա արգ էթմէյի իզ տէյու տիւշիւնիւրէր: Պաղըլար տուա վագթընտա մանէվի ալէմէ տաիր աճիպ մէնդարէլէր կէօրմիւշէր, սէմավի սէտալար իշիթմիւշէր, գէմինի իշլէրինտէ աճայիպ պէրէքէթլէրէ նաիլ օլմուշլար, իմտի քէնտիլէր տէ օ կիպի աթիյէլէրէ նաիլ օլմագ իչիւն տուա էտէրլէր:

Կէչէն կիւն պիւր միսիօնէր մինպէրտէն էնիպ ճէմաաթըն էֆրատը իլէ էլլէշիւր իքէն միւսիննճէ պիւր ատէմ անա եաղլաշլպ էլլինէ 500 տօլարըլզ պիւր չէք սուշարագ «Պու սապահքի վագընտան փէք միւթէսսիւր օլտըմ: Քէրէմ էտիպ պուշըն ալ տա միւնասիպ սայտըղըն պիւր մագսէտէ իսթիմալ էյլէ» տէտի: Միսիօնէր՝ «Իքի կիւն էվվէլ ֆիլան պիւր մագսէտէ գուլլանմագ իւզրէ Բապպտան պիւր միգտար փարա իսթէտիմ իտի. պու մէպլաղը՝ օլ մագսէտէ գուլլանալըմ մը,» տէյու սօրտըղընտա, ատէմ «էվվէթ», տէյու ճէվապ վէրինճէ, պու մէպլաղըն քէնտի տուասընա ճէվապէն քէնտինէ իհսան օլուտըղընըն զիքը իլէ թէչէքքիւրիւնիւ պէյան էյլէտի:

Պուշըն իշիտէնլէրտէն պաղըլար պէլքի քէնտի ճիսմանի իսթիյաճլարը իչիւն Ալլահա հէրարէթլի տուալար արգ էթմէյէ սէվզ օլուտուրլար:

Լաքին տուանըն էն տէրին մանասը պու տէյիլ տիր: Տուա Ալլահն աթիյէլէրինի արամագ տէյիլ, իլլա Ալլահն արամագ վէ Անըն իլէ միւլադաթ էթմէք տիր: Ալլահն հուզուրընը սէն քէնտի տէրուշինտէ հիսս էտիպ, օլ Հուզուրըն սէնին թիճարէթինտէ, սէնին իւնսի հայաթընտա, սէնին մէսէրրէթ վէ քէտէրլէրինտէ կէօրմէք վ պիւթիւն պու տաիրէլէրտէ Անըն վասի փրօկրամընը իճրայա սայ էթմէք տիր: Պու միւլադաթ նէթիճէսինտէ բուհնըն եաշամաղըն էօյրէնիւր վէ սէն Ալլահ իլէ եիւրիւմէյէ վէ Անըն էպէտի մէլէքիւթիւնտէ անըն իլէ պիւրլիքտէ չլէմէյէ թալմ օլուտուր սըն:

Հէր պիւրիմիզին հայաթը Ալլահն հուզու-

բըլլա պէօյիւք դապիւիյէթլէրէ վէ իհթիմա-
լաթա մւսթաիտ պուլունուր. տուա օլ իհթի-
մալաթա կէօրէ եաշամաղա պիղի միւզթէտիր
զըլար: Տուա պիղի մէնֆաաթ ը շախիյէմիզ
արգասընա տիւշմէքտէն աղաս էտիպ, չէտիտ
պիր չէվզ իլէ Ալլահըն Գրիստոստա դահիր օ-
լան հայաթընը եաշամաղա վէ Անըն իրատէթի-
նի իճրայա պիղի սէվզ էտէր:

Պու նէվ տուանըն սըրըրընը պուլմուշ օլան
ատէմ նէ միւսպարէք տիր:

Սօվիէթ հիւքիւմէթի Գրիսթիան քիլիսէլէ
րէ միւսաատէքեար պիր մէսլէք թութուղը մի-
սիլլիւ Իսլամիյէթէ դարչը օլան թէատտիյա-
թը տախի թէրք էթմէքտէ օլուպ՝ Միւսլիման
էհալիին հիւան ի թէվէճճիւհիւնիւ դազանա-
ճազ եօլտա իչլէյօր: Ճամիլէրի խարապ էթմէք
տէն իսէ միւսլիմանլարըն գատիմ էսէրլէրինի
իպզայա չալըչըյօր: Թիւրքիսթանըն պէօյիւք
չէհրի Սամարգանտուտ պուլունան իլմիլահ-
յաթ մէքթէպլէրինի աչըպ պիր չօզ մէմլէքէթ-
լէրտէն կէլմիշ օլան թալէպէնին օրատա Գու-
րանը միւթալէա էթմէլէրի իչիւն իանէ պիլէ
վէրմէքտէ տիր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՊԻՐ ՔԷՏԻ ԻՏԻ

Լօզան ահտնամէսինին րէտտ օլունմասը
Ամէրիգա իլէ Թիւրք հիւքիւմէթի արասընտա
Հայլարըն պիր պիրի արասընտա օլտուղու դա
տար զիլ ու դալը սէպէպ օլմատը: Հէր իքի հիւ
քիւմէթ ատէմլէրի մէսէլէյի զայէթ սէրին պիր
թարգտա թէլազզը էտիպ մէնֆաաթլարընը թէ
էմին էտէճէք եօլլար տիւշիւնմէքտէ տիրլէր:
էն եիւքսէք մէմուրլարտան պաշայարապ էն
ատի զազէթալարա դատար էտիպ վէ վազարլը
լիսան իլէ մէսէլէտէն պահս էթտիլէր: Սօն խա
պէրէ կէօրէ գաթէն էվլէլէի կիպի թիճարէթ
ալազալարընը տէվամ էթմէյէ գարար վէրմիշ
տիրլէր: Հարպ ը ումումիտէ կէօրտիւք քի տէ-
հիրլէրտէն պէրրու պիրպիրինէ խասըմ վէ րա-
զիպ օլան աէօվլէթլէր եան եանա տուրուպ պիր
պիրինէ իլթիֆաթ իլէ մուսամէլէ էյլէտիլէր:
Մ. Ամէրիգատա իքի պէլլի պէօյիւք Փըրզալար
վար տըր: Պունլար էսասի վէ մուհիմ խու-

տուլարտա պիր պիրինէ մուխալիֆ տիրլէր,
լաքին հիշ պիր վազըթ նէզաքէթսիզ պիր լի-
սան գուլլանմազ եախօտ թարաֆէյն շախալա-
րա հիւճմ վէ հազարէթ էթմէք կիպի վազաա-
լարա մէյտան վէրմէզլէր, պունա սիյասի թէր-
պիյէ տէնիլիւր քի մաէթթէէսսիւֆ պիղտէ նօզ-
սան տըր:

Մէսէլէ նէ՞ տիր. Ամէրիգա հիւքիւմէթի-
նին Լօզան ահտնամէսինի թաստըգ էտիպ Թիւր
քիա իլէ րէսմի ալազայա կիրէճէյի եա կիրմէ-
յէճէյի մէսէլէսի տիր: Սահիհ տիր քի պու վա-
զանըն պիղէ տօլայըտան ալազասը վար տըր,
Թիւրք պիղէ գարչը պու դատար զուլմ վէ հազգ
սըզլըզլարը եափտըգտան սօնրա հիշ պիր նէ-
տամէթ կէօսթէրմէքսիզ, հիշ պիր թազմին էթ
մէքսիզ Ամէրիգա իլէ տախի րէսմէն տօսթ օ-
լուպ օնտան խթիֆատէ էթմէսի էլպէթ արզու
օլունաճազ պիր չէյ տէյիլ տիր, խուսուսա
ահտնամէսին լէհինտէ օլանլար Թիւրքիա կէօ-
յա իսլահ օլմուշ, մէտէնի օլմուշ վէ էվրօփա-
լըլար կիպի աաիլ տէմօգրաթիւք պիր ճիւմհիւ-
րիյէթ օլմուշ կիպի փրօփականտ էթմէլէրի վէ
պիղիմ տալամըզը պիւսպիւթիւն պիր թարա-
ֆա աթմալարը հէր պիր Հայ իչիւն աղըր պիր
մէսէլէ տիր: Պունու կէօրմէյէճէք եա ինքեար
էտէճէք հիշ պիր էրմէնի պուլունմազ:

Իմտի Հայ կուսակցութիւնլար արասընտա
քի միւսպահէսէ նէ՞ տիր: Պիղէ էօյլէ կէլիյօր
քի միւսպահէսէ էտէճէք, զըտտաշաճազ հիշ
պիր մէսէլէ եօզ տըր. հէր իքի թարաֆըն զա-
յէսի, մազսէտի, արզուսը վէ մէպտէսի այնի
տիր: Լաքին պիր սուի թէֆէհհիւմ վէ մուխա-
լիֆէթ վար տըր քի պունուն ասլը իչիւն թա
էվլէլէրէ պազմալը իզ, քէօքիւ տահա տէրին
տիր:

Պիր թէք Հայ խայալ էտէմէզսին քի Լօզան
ահտնամէսինին թաստըզընը արզու էթսին,
պու խուսուստա Ռամկավար, Դաշնակցական
ճիւմլէսի միւթթէֆիզ տիրլէր: Պիր Փէրտ եօզ
տըր քի Տաճկահայաստան իւզէրինտէքի հազ-
գըմըզը ինքեար էթսին, զասպ օլունմուշ միլլի
վէ շախսի էմվալ վէ էմլաքըմըզըն կէրի ալըն-
մասընը ճան ու տիլտէն արզու էթմէսին, զըզ-
լարըմըզըն գուրթթուլմասընա հասրէթ էթմէ-
սին: Պու խուսուսլարտա հանկը թարաֆ օլ պի
րինի իթհամ էտէր իսէ իֆթիրա էթմիշ օլուր:
Իմտի Փարզ թաթպիզ վէ իչլէմէքիլին թար-
զը հազգընտա օլան Փարզ տըր: էսաս տէյիլ

իլլա էսասա կէօթիւրիւլէն եօլ վէ վասըթա հագ
զընտա տըր: Պու խոսուտա գանաթ ֆար-
զը օլապիլիւր, լաքին օ առէմ հիւ պիր վագթ
դաւաճան, ազգավնաւ, տիւշմէնլէր իլէ միւթ-
քէֆիգ տէյիլ տիր:

Հօգան անոնամէսինին ըհտտի պիզէ Ուիւ-
սընըն Հայաստանընը վէրէճէք տէյու իտտա
էթմէք էն պէօյիւք համագաթ օլտուղունու
ճիւմլէսի իթիրաֆ էտիյօրլար: Լաքին ըհտտին
տէն տէ հիւ տէյիլ իսէ մանէվի պիր մէնֆաթ
գապուլ էտիյօրլար: Պիր թարաֆ՝ պու շէյին
իմքեանը օլուպ օլմատըղընը վէ շիմտի թալէպ
էթմէք մագուլ օլուպ օլմատըղընը հիսապա ալ
մայարագ, «Մատէմ քի Ամէրիգա ըհիսի վատ
էթմիւ Հայաստանը իսթէյէլիմ, տալմաըղը
թէմէլինտէն թութալիմ», տէյօր: Օլ պիր թա-
րաֆ իսէ, «Գալտըրապիլէճէյիմիգ թաշա սա-
րըլալիմ, տալմաըղ էօլմէգ, լաքին շիմտի էօյ-
լէ ամէլի վէ միւմքին օլան թէքիլֆլէրէ չալը-
շալիմ քի Ամէրիգանըն հիւքիւմէթ ատէմլէրի
վէ էֆքեարը ամմէ օնու թաստըգ էթսին վէ
տիւշմէնլէրին «իմֆեանըգ» սէօղիւնէ մէյտան
վէրմէյէլիմ: Միւլի վէ շախսի էմլաքըմըգ մէ-
սէլէսինի, Հայլարըն հուգուգը մէտէնիյէ վէ
թէպալիյէթ մէսէլէլէրինի հալլ էթտիրմէյէ չա-
լըշալիմ վէ Տաճկահայաստան մէսէլէսի վագթ
ը միւնասիպիլնէ գալսըն» տէյօրլար: Իշթէ պիւ-
թիւն միւպահէսէ պու տըր վէ էյէր միւմքին օլ
սա տա պու մուսալիֆլէր պիր արայա կէլսէ-
լէր իտի, պունտա հիւ պիր մէսէլէ օլմատըղը-
նը կէօրէճէքլէր իտի:

Պու պիր գանաթ վէ իճթիհատ ֆարգը
տըր քի պիր եա օլ պիր թարաֆ եանըլմըլ օլա-
պիլիւր: Լաքին օնու խաին վէ տիւշմէն կիպի
վասֆ էթմէք պէօյիւք խաթա տըր:

Պու սըրատա Պրն. Ա. Չօպանեանըն պիր
մէքթուպը մէվըուը և միւպահասէ օլտու: Պիգ
օլ մէքթուպը օգուտուգ, իշինտէ կիգլի խըյա-
նէթ եա միլլէթի խարապ էտէճէք պիր շէյ կէօր
մէտիւք: Այնի շէյլէրի սէօյլէյօր, չու ֆարգը ի-
լէ քի, «Տաճկահայաստանըն ալընըպ պիզէ վէ-
րիւմլէսի մաէթթէսսիւֆ շիմտի իմքեան տա-
խիլինտէ տէյիլ տիր» տէյօր: Պու պապտէ Պրն.
Չօպանեան եանըլըյօր օլսա պիլէ կէօյա օլա-
ճագ իմիւր տէ Չօպանեան պիգի մահրում էթ-
միւ, կիպի պու կիւն էճնէպիլէրէ գարըը օնու
իլէ շէրէֆլէնէճէյիմիգ պիր Հայը պիր պէ
էտիպ վէ շաիրիմիգի պու գատար աշաղը վու-

րաճագ վէ հագարէթ էտէճէք պիր սէպէպ եօգ
տըր գանն էտիյօրըլ:

Վագթըլլա ծովէ ծով Հայաստան իսթէյօր
իտիւք, իշինէ Մալաթիա, Գայսէրի, Իւրկիւպ
ֆիլան տա գաթըլմագսա հէման ալմայաճագ
տէրէճէտէ իտիւք: Պագըլար պէն տախի իշինտէ
օլարագ քեաշքի ծովէ ծովը պրագսալար տա
պիզէ Ատանա թարաֆընտան իւշ սանճագ (թէք
միւ պիր վիլայէթի տէյիլ) վէրսէլէր վէ հէփ
պիր աղըղտան օնու իսթէսէ իտիւք տահա խա-
յըրը օլուր իտի, տիւշիւնիւրլէր: Էվլէլէրլէր
«դաւաճան» օլմատըղը կիպի սօնրաքիլէր տէ
այնի տէրէճէ աղգասէր վէ նամուլու Հայլար
իտիլէր: Սօնրաքիլէր ճանտան արգու էտէրլէր
իտի քի քեաշքի եանըլմըլ օլարար իտիլէր: Պու
կիւն Դաշնակցական, Ռամկալար, Չօպանեան
վէ ճիւմլէսի տուա էտէրլէր քի եանըլմըլ օ-
լարար վէ միլլէթ իսթիֆատէ էթսին: Լաքին
վուգուաթ արգումըգա թապի օլմալ:

Միւպահէսէ էտէլիմ, գալըա էտէլիմ լազըմ
իսէ լաքին տաիմա էտիպ վէ նազիք լիսան իլէ
թասալվուր վէ գանաթլարըմըլ հագզընտա
գօնուշալիմ: Պիր պիրիմիգի անլամաղա վէ
գանտըրմաղա չալըշալիմ: Պու իսէ անճագ պիր
պիրիմիգէ հիւրմէթ էթմէք վէ Հայ պիրատէր
կիպի սէվմէք իլէ օլուր: Քիմսէ ախէրիին տիւ
շիւնտիւլի կիպի տիւշիւնմէյէ մէճպուր տէյիլ
տիր, փէտէր էվլատ արասընտա պիլէ պու
ֆարգը վար տըր: Լաքին թասալվուր տիւշիւն-
կիւ ֆարգը շախսի հագարէթէ եօլ աշմամալը
տըր: Խէէսսիւֆ օլունուր քի պու իլլէթտէն
գուրթուլամայօրըլ վէ հէր թարաֆ այնի խա-
թա իշինտէ տիր:

Խաթըրմա պիր վագաա կէլիյօր. Ուրֆա-
տա իտիմ, օթուրտուղումուգ էվլին պիր օտա-
սընտա պիր էֆէնտի գարըսը իլէ եաթըյօր ի-
տիլէր, պէրիտէ պիր օտատա պէն եալընըգ եա-
թըյօր իտիմ: Կիճէ եարըտան իքի սաաթ սօնրա
պիր ֆիղան, պիր պաղըըլ սէսի իլէ ույանտըմ,
հէման գօշուպ օլ պիր օտայա կիթտիմ, պաղը-
րան՝ գարը իտի. «Իմտատ, եէթիշինիլգ, խըր-
սըգ», պաղըըլյօր, գօճասընըն տախի սէսի օ-
նա գարըըլյօր իտի, Պիր չօգ փաթըրթըտան
սօնրա էնճամ անլատըգ քի օտալարընա պիր
քէտի կիրէր իքէն գափօւ պիրագ սէս չըգար-
մըլ: Էֆէնտի սէսի իշիտինէթ թապանճասընը
ալըպ սըչրամըլ վէ գափույա տօղրու կիթմիւ:
Գարը սօնրատան ույանըպ կէօղիւնիւ աշմըլ քի

օտանըն իշինտէ պէյազ կիյիլի, էլի թապան-
ճալը պիր ատէմ կէզիյօր: Գօճասը օլտուղունու
պիրտէն անլալամամը, պաղըմը, գարը պա-
ղըրտըղընտա, գօճասը խըրսըզ գարընըն եա-
նընա կիթտի տէյու օ թարաֆա տօղրու եէօրիւ
միւշ, գարը տահա գիյատէ գօրգմուշ պաղըր-
մը, էնճամ անլատըզ քի պիւթիւն մէսէլէ պիր
քէտի իմիշ:

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԳԱ ԷՐՄԵՆԻԼԷՐԻ ՎԷ ԵՆԵՆԻ ՆԷՍԼ

Բ.

Ենեի նէսլէ գաղըն էտիլէն իբիւնի եանի
ալսլազի իթիրազա կէլինտիքտէ, լէյս վէ ա-
լէյս, չօզ տէնիլէճէք շէյլէր վար: Պու նօզթա-
տա պանա էն գիյատէ մուամմա օլմը օլան քէյ
Ֆիյէթ չու տըր քի էսքիլէր Ամէրիգատաքի
կէնճլէրին ումումի ըէվիշ ի հայաթընա ըիզա
կէօսթէրմէճլէ պէրապէր անա՝ պիր էմր ի
վազը տէյու իթթիպա էտիյօրլար, հաթթա,
տահա թուհաֆը, պիզգաթ իթիրազ էթտիքէ-
րի խոսուսլարը թէշլիք էտիյօրլար: Ալ տէնս
մէսէլէսինի: Թասաւվուրճա անա գարըն օլմազ
լա պէրապէր չօզ վալիտէլէր գըզլարընըն օզ-
լանլարլա տէնս էթտիքէրինի սէյր էթմէքտէ
մահգուղիէթ հիսս էտիյօրլար: Նազարիտէ
գապուլ էթտիքէրինի, ամէլիտէ ըէտտ էտի-
յօրլար: Պու քէյֆիյէթի քէնտիլէրէ գիքը էթ-
տիյինտէ, եա պուրասը Ամէրիգա իմիշ, եա տա
նէ եափալըմ, գըզլարըմըզ տիվար չիշէյի մի
եափաճաղըզ, օնլարա տա պիրէր գօճա կէրէք
տէյօրլար: Մազսէտիմ տէնսին եանլըն եա տօզ
թու օլտըղը հազգընտա պիր թասաւվուր պէ-
յան էթմէք տէյիլ: Պունու անճազ պիր միսալ
հալընտա գիքը էտիյօրլար: Պու նազարի վէ ամէ
լի միւպայէնէթի, պիր ճինս տիւշիւնմէք վէ
պաշգա պիր ճինս հարաքէթ էթմէք, պիր մա-
նատա միլլի պիր խասթալըզ շէլինի ալմը
տըր: Պիզգաթ տինի տաիրէտէ պու իլլէթին ի-
մարէլէրինի կէօրմէյօ՞ր մը իզ: Տէրուէն պիր
ճինս ինանըպ, ամէլէն պաշգա պիր ճինս ինա-
նըր կիպի սէօյլէյն վէ եաշայան վաիլլէրի-
միզ, ըուհանիլէրիմիզ, քիլիսա վէ մէճլիս ազա
լարըմըզ ա՞զ մը տըր: Նազարի տէ սանքի պիւ-
թիւն միլլէթ քիլիսա իսլահաթընը գարուրի
ատտ էտէրքէն իսլահաթըն գուվվէտէն ֆիլի

չըզմասընը իսթէմէյիպ հաթթա մէն էտէնլէրէ
նէ՞ տէյէլիմ:

Ամէրիգատա պէօյիլէյն նէսլ հազգընտա
էյի տէ տիւշիւնմէք քէօթիւ տէ, չու պիր նօզ-
թայը գապուլ էթմէլի իզ քի անլէր աչըզ
սէրպէսթ տիրլէր: Նանի նասըլ օլտըզլարը մէյ-
տանտա տըր: Պէլքի պիզլիմ կէնճլէր քէօրքէ-
րիւնէ Ամէրիգա կէնճլիյի արգասընտան սիւ-
րիւքէնիպ կիթմէքտէ օլապիլիլէրլէր, լաքին պիլ
միշ օլալըմ քի կէնճլիյին պու կիւնքի ազատլը-
ղը, սէրկէրտէլիյի տէյէլիմ, պիր թարաֆտան
էն թէշլիքէլի պիր հալ իսէ տէ, տիկէր թա-
րաֆտան էն իմիտլի, էն ճէսարէթպաիւշ, էն
միւսմիր պիր հարաքէթ տիր: Զիրա օ էսասէն
էսքի նէսլէրին միւրաիլիյինէ, էսքի ուսուլ-
լարըն սաթթէլիյինէ, վէ էսքի գանըշլարըն
քէօրիլիւնէ գարըն պիր իսեան տըր:

Էրմէնի կէնճլէրի, պախուսուս գըզլար ի-
չիւն իֆթիխարլէ տէյէպիլիլիզ քի անլէրին
պէօյիւք պիր գըսմը մուհիթին թէշլիքէլէրինէ
գարըն քէնտի քէնտիլէրինի մուհաֆազա էտի-
յօրլար: Իֆրաթա կիտիպ հուրրիյէթլէրինի
սու ի իսթիմալ էթմէյօրլար: Սաաթ օն իքիտէն
սօնրա էպէվէյնտէն խապէրսիզ շիւպէլի մա-
հալարտա վազթ կէշիրէնլէրէ փէք ազ րասթ
կէլիլիսին:

Պունտան մատա անլէրտէ տինի հիսս վէ
ինթէրասս օլմիւշ տիր տէյու տիւշիւնմէք տէ
պիւսպիլիլիւն եանլըն տըր: Կէշմիշ իքի հաֆ-
թա գարֆընտա իքի կէնճէ րասթ կէլտիմ: Ի-
քիսինի տէ իրազտան թանըր իտիմ: Էօյլէ դանն
էտէր իտիմ քի պունլար տինտէն, Ալլահտան
պի խապէր, վէ պի գալտ եաշայան քիմսէլէր
տիր: Պիր կիւն պիր փարթիտէ պուլունույօր
իտիմ: Պունլարտան պիրի — Գօլէճ չայիրտի,
Լուսաւորչալան, Եիկիրմի եաշընտա — եանըմ
տա օթուրույօր իտի: Հէր քէս չալըպ օյնամազ
տա իքէն պու կէնճ իլէ միւքեալէմէյէ թութուշ
տըմ: Պիր գաշ սէօզ էօթէտէն պէրիտէն մու-
գապէլէ էթտիքտն սօնրա, Փիքրինի պանա աշ-
մազա պաշլատը: Պազտըմ քի տինի մէսէլէլէր
Փիքրինտէ պէօյիւք պիր եէր թութույօր: Պիւ-
թիւն ըուհու հալ ը հազըր տիյանէթիյին միւ-
շէքէլ իպարէլէր վէ մանթըզսըզ իտտիալար-
տան իպարէթ օլտըղընա գարըն իսեան էտիյօր
իտի: «Վալիտէմ վէ փէտէրիմ էսքի պիլտիքէ-
րինէ կիտիյօր, օլմայօր օնլարա անլատամա-
յօրըմ, վէ պէնտէ քէնտիմի պիր պասղը ալթըն-

տա հիսս էտիյօրըմ», տէտի: Կէօրտիւմ քի հէր նէ գատար Ալման Ֆէյլէսօֆ Նիեչէնին քիթապլարընը օգուժուլ վէ անլէրին թէէսերի ալթընտա իսէ տէ, թասապվուր վէ մէյլէրինին ճիհէթի ճիտտիյէթ վէ հագիգաթ թարաֆընա տըր: Էօթէտէ օղլան վէ գըզլար չալընան մուգիքին թէմփօսընա ըագա էտէր իքէն պէրիտէ պու կէնճ ըուհանի հայաթ հագգընտա գօնուշուպ սուալլար էթմէքտէ իտի: Նասըլ, պէօյլէ պիր շէյ միւմքի՞ն մի: Կէնճի պիր ազ տահա եօզլամագ իսթէտիմ: Նիչըն տէնս էթմէյօրսըն, սուալ էթտիմ: «Պիր գաչ սէնէ էվլէ տէնս իչիւն տէլի օլուր իտիմ. լաքին շիմտի էօյլէ տիւշիւնմէյօրըմ: Պիր ազ էյլէնճէ վէ վագըթ կէչիւրմէք իչիւն տէնս էտէրիմ, օ տա պէօյլէ մահալլարտա, եօզ իսէ օ Ֆիքրիմտէ պիր եէր թուրթմագ», ճէվապընը վէրտի: Իշթէ Ամէրիգատա տօղմուլ պէօյլիմիւլ պիր էրմէնի կէնճի: Էյլէնճէլէրէ տօղրու թուրթուղը մէվգիտէ պիրէ պիր սաղլամլըգ վար:

Տիկէր կէնճ օթուլ եաչընտա վար իտի: Պէրապէր եօճըլըգ էտիյօր իտիք: Պիր ազ մաթէմաթիքատան, հէնտէսէտէն գօնուշտուգտան սօնրա մէսէլէ տին իւզէրինէ տէօնմէյէ պաչլատը: Տէտի, «Չօգ տէֆա գալպիմի աչմագ իսթէմիւլ իմ, լաքին սիմփիէթիէթիք ըուհտա ատէմ փէք ազ պուլմուլ իմ»: Պէրապէր կէօրիւնմէք ալէմ, հայաթըն գըյմէթ վէ մագսէտի հագգընտա գօնուշտուգ: Յիսուս հագգընտա իմաաթտա պուլուհտըմ վէ Անա նասըլ հայրան օլտըղընը վէ տիւնեանըն անը տօղրու անլայըպ եաչամաղա նէ գատար իսթիյաճը օլտըղընը պէյան էյլէտի: Իշթէ սէրվէթէ մալիք, կէօրիւնիւշտէ պէլքի տիւնեէվի գանն էտիլէն պիր կէնճ, ըուհընտա իսէ հայաթըն գըյմէթինի ճիտտէն անլայըպ եաչամագ իսթէյէն պիրի:

Պու միսալլար գօլայըլըգա թէգեիտ էտիլէպիրի: Չօգ խարիճէն եուֆգա, գալղուսըգ վէ հայաթի շէյլէրտէ մէրագը եօգ տըր կիպի կէօրիւնէնլէր, հագիգաթը արայան, տօղրուլու եափմագ վէ տօղրուհըն իճրա էտիլտիյինի կէօրմէք իսթէյէն կէնճլէր տիր: Պուրատա տօղմուլ վէ պագէն փէտէր վէ վալիտէսիլէ քիլիսայա կիտէն պիր կէնճ պանա «Պէն վալիտէմին խաթըր իչիւն պագէն կիտիյօրըմ, անլէրին ուսուլլարընա վէ վալիլէրիմիլին սէօյլէտիլէրինէ ինանտըղմ իչիւն տէյիլ» տէտի: Տին Ֆիք-

րինի մէշղուլ էթմէմիւլ պիր կէնճ շէօյլէ պիր սէօզ սէօյլէմէյէճէք իտի:

Իմտի կէնճլէրիմիլ, էօյլէ պիւսպիւթիւն մէպտէսիլ, քէյֆի մայէչա, սալթ ճիսմանի արգուլարը իչիւն եաչայօրլար տէյու տիւշիւնիւրսէք հանըլըր իլ: Անլէրին նէ օլտուգլարընը՝ խարիճտէն սէյր էտէրէք տէյիլ, իլա ալարընա կիրէրէք վէ հայաթ վէ մէսէլէլէրինէ միւշթէրիք օլարագ քէշֆ էտէպիրիլ իլ:

Իլք եէրտէ գապուլ էթմէլի իլ քի հէմ Ամէրիգալը հէմ պիգիմ կէնճլէրին աղատըղա, պէյանը նէֆսէ (սէլֆ էքսփրէշըն) կէշմիւլի սօյունմաղա օյան չապլարը կէօսթէրիյօր քի էսքի ուսուլը հայաթ վէ մէպտէլէր տէ չիւրիւք նօգթալար վար: Իչինտէ եաչատըղըմը պինալար էսքիմիւլ, գէմանըն աղընթըլարընա մուգալէմէթ էտէմէյօրլար: Էյի տիր քի անլէր երգըլսընլար: Լաքին: Իշթէ պուրատա տըր քի եէնի նէսլ թէհլիքէ էօնիւնտէ պուլուհտուլ: Էսքի պինանըն երգըլմասը Էյի տիր, լաքին իշինտէ եաչալաճագ եէնի պիր պինա լաղըմ: Իշթէ եէնի նէսլ հալա օլ եէնի պինայը նասըլ եափաճաղընը, նէ էսաա վէ քէրէսթէլէր գուլլանաճաղընը պիլմէյօր: Էսքի պինատա, էսքի ուսուլ վէ թասապվուրարտա օլապիրիլ վէ վար էօյլէ գընմլար քի պիր թարաֆա աթըլամագլար: Անլէր եէնինին իգամէսի իչիւն գարուրի էսասլար թէշքիլ էտէլէր: Պէլքի էսքի քէրէսթէյի Փարգը պիր հէնտէն իւզէրինէ թանգիմ էթմէք կէրէք: Վէլ հասըլ, պէօյլիւքլէրիմիլին վաղիֆէսի, հիչ օլմաղսա, պու էսասի իւնսիւրլէրի եէնի նէսլէ կէօսթէրէպիրմէք տիր: Պէլքի անլէր պուլարը անլատըղտան սօնրա, եէնի իլսվէ էտէճէք իւնսիւրլէրի կէլէճէք սէնէլէրին չապա վէ արայըլարըլա պուլաճագլար տըր:

Նասըլ, էյ պէօյլիւքլէրիմիլ, Յիսուսը կէնճլէրէ անսըգ էտիլէմէյէճէք պիր թէմէլ հայընտա թագտիմ էտէպիրի՞մ մի իլ: Կէօսթէրէպիրի՞մ մի իլ քի Օ՝ ասրլարըն հիւճմլէրի վէ թէպէտտիւլաթըլա սարսըլմալաճագ պիր հայաթ վէ ախլագիյէթ գանուհը թէշքիլ էտէր: Կէնճլէր՝ հիւսն, ճիտտիյէթ, սաատէթ, աչք վէ հագիգաթ արայօրլար: Պու շէյլէրի էն եիւքսէք մանասընտա Յիսուս կէնճտէ անլէրէ կէօսթէրէ պիրի՞մ մի իլ:

Կէնճլէրին արգուլ վէ մէյլէրինտէ էսասէն կիւնահըլ վէ եանըլ հիչ պիր շէյ եօգ տըր: Կիւնահ՝ օ արգուլարըն թարիգ ի իղհար ու իղնա-

ընտա մէյտանա կէլիր: Էսքի մէյտէ թապիւրի, չէրի, մուգատտէս օլան օ արզուլարը քէթմ վէ հիւքմ էթմէք օլմուշ տըր: Պու եօլ իսէ Ֆախտէ լի օլմատըգտան մատա չօգ կէնճլէրին խարապընա սէպէպ օլմըշ տըր: Կէնճլէրի անլայան վէ անլէրի տօղրու վէ թապիւրի սուրէթտէ իրչատ էթմէյէ մուգթէտիր թէճրիպէքեար միւր շիտլէրէ իճթրյաճըմըգ պէօյիւք տիր:

Պանա կէլիր քի քիլիսալար քէնտի Ֆաալիյէթ վէ տէլալէթ նիշանկեհալարընը պէօյիւք լէրտէն չօճուգլարա վէ կէնճլէրէ նազլ էթմէլի տիրլէր: Գիւշիւքլէր իւք եէրի, պէօյիւքլէր իքիւնճի եէրի թուլթալը տըր: Միլլէթիմիդին միւսթաղպէլ վէ խէլասը պուռու թալէպ էտէր: Էսքի ուսուլ ը թալիմիմիդ թատիլ էտիլմէլի: Լուսաւորչահանլարըն եափտըղը կիպի անլէրին մէյգաղընա վէ դաֆասընա եէր էթմէյէն անլաշըմըգ լիսանտա ալին ու ատաթ թէքէրըլըր էթմէքտէն եա տա Փրօթէսթանթլարըն եափտըղը կիպի անլէրէ պիր թաղըմ տիրի վէ ախլազի իպարէլէր վէ ատէթլէր էօյրէթմէք տէն իսէ, անլէրէ, թաթպիւք էտիլմէսի էլընմ օլան ամէլի հայաթ մէյպտէլէրի նէֆիս էտիլմէլի տիր:

Պէլքի էսքի նէսլ օլաճաղընը օլմըշ տըր...: Անլէրի շիֆա պուլմաղ հասէտ վէ խօտպինլիքլէրինէ, Փըրգա վէ տալալարընա, քիսիւշ վէ տէօյիւքլէրինէ, դուրուր վէ ըիյաքեարլըղլարընա թէքէր էտէլիմ: Վարսըն պաղըլար կէօղ եաշը տուալարընը, պաշալար միլլէթ վէ քիլիսա փէրվէրլիք պահալարընը, տիկէրլէր միլլէթի գուրթարըլօրըգ խտտիալարընը միլթէադըլ պիրատէր վէ հէմշիթլէրինի զէմմ վէ թահգիր էթմէքտէ, միլլէթտաշլարընա պուղղ էթմէքտէ, ումոմըն խայրընը չախսի թամալարընա գուրպան էտէն խօտփէսէնտլիքլէրինտէ տէվամ էթսինլէր: Եէնի նէսլի գուրթարալըմ: Անլէրի եէքտիկէրի սէվմէքլիյէ, իթթիֆադա, աֆվքեանիլիյէ, ալիճէնապըղա, հադիգի դահրէմանըղա թալիմ էտէլիմ: Էյէր միլլէթիմիդտէ պուռու եափաճաղ վէ կէնճլէրի իրչատ էտէճէք գուլվէթ եա տա օ գուլվէթի մէյտանա չըգարաճաղ դապիլիյէթ եօղ իսէ, կէնճլէր տէ պիլտիքլէրի եօլտան կիտէլէր: Պայըր իւղէրինտէն եուլարլանան դայա փարչասը կիպի եա աղաճտան աղաճա, դայատան դայայա չարփըլարաղ փարէ փարչա օլուրլար, եա տա տայանըպ էնճամ սապիթ պիր մէնգիլտէ դա-

րար գըլարլար:

Գիւժ պիլիր, պէլքի էսքի նէսլ եէնի նէսլին տէլալէթինէ վէ թալիմինէ միւսթաճ տըր: Պէլքի եէնի նէսլի պու կոչուլարընա ուլանա տըրմաղ լաղըմ:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՀԱՏԻՏԵԱՆ

Հարթֆըրտ, Գընն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Պուռնան էվվէլ պիր միւնասէպէթլէ Հ. Բ. Ը. Միւլթիւն նամ ճէմիյէթ ի խայրիյէմիդ հաղգընտա Բահմիւմա օգուլանլարա մուլթասար պիր մալիմաթ վէրմիշ իտիք: Պու միւնասէպէթլէ իւք տէֆա պէյան էթմէք իսթէրիմ քի Հ. Բ. Ը. Միւլթիւն թարիխիմիդտէ՝ մուլթազամ պիր թէշքիլաթ ը խայրիյէ հալինտէ՝ եէկեանէ պիր մէվգի թուլթուշ տըր: Իշպու թէշքիլաթըն նիզամ ու ինթիզամը, միւքէմմէլ վէ միւլթիւտաթըն հիսապլարը, մէզհէպ վէ Փըրգա Ֆարգընա պաղմայարաղ միլլէթիմիդին միւսթաճլարընա, վէ էօքսիւղլէրինէ էթտիյի վէ էտէճէլի եարտըմլար, ինուսուսա կիւնտէն կիւնէ շէնէլմէքտէ օլան Հայաստանըմըղըն մա մուլթիյէթի իշիւն էթտիյի վէ էթմէք իւղղէ օլտըղը մուլթէնէթի նաղտիյէ պու պէյանաթըմըղըն միւլալաղա օլմատըղընը իսպաթա քեա Ֆի տիր:

Հ. Բ. Ը. Միւլթիւնըն շիպէլէրի վէ աղալարը.— Իշպու շիրքէթին շիպէլէրի հարպ ը ումոմիտէն էվվէլ 250յէ վէ աղալարը 15,000է եիւքէլմիշ իտի իսէ տէ, հարպ նէթիճէսի օլարաղ Թիւրքիա էրմէնիլէրինին հիճրէթի տօլայընըլա Թիւրքիա շիպէլէրի վէ աղալարը տաղըմըշ տըր: Շիմտի եիւղիւ Ամէրիգատա վէ էլլիսի սաիր մէմալիքտէ օլմաղ իւղղէ՝ 150յի միւլթէճալիզ շիպէլէրի վէ ալթը պինի Ամէրիգատա վէ տէօրթ պինի Ֆարգըլ մէմլէքէթլէրտէ օլմաղ իւղղէ 10,000 աղալարը վար տըր: Ամէրիգա շիպէլէրի նիւ Եորք Շըջանակային Յանճնաթողոմընա, Մըսըր, Միւրիա վէ Հապէչիսթան շիպէլէրի Մըսըր Շըջանակային Յանճնաթողոմընա վէ էվրօփա շիպէլէրի տախի Փարիզ Կեդր. Վարչութիւնընա մէրպուլթ օլարաղ, Փարիզ Վարչութիւնըն Պօղոս Նուպար Փաշա ըիյասէթինտէ պիւլթիւն շիպէլէրին մէր

բէզի թէջելաթը սայլըր: Իշպու շիւպէլէրի Մէմալիք ի Շարգիյէտէ չողալթմագ վէ զաիֆ-լէրինի թագվիյէ էթմէք իւզրէ Գործիչ Հրաչ Երուանդ Միութիւն թարաֆընտան Պոմպէյ, Մատրաս, Կալկաթա, Ռանկուն, Սինկաթոր, Պաթալիա, Սուրաբայ վէ ագաս ի շարգըն սա-լիւ էրմէնիսի պուլունան շէհրլէրինի զիյարէթ էտէճէք տիր:

Հ. Բ. Ը. Միութիւնըն Միւլսսէսէլէրի.— Իշպու ճէմիյէթին Գահիրէտէ նէշը օլունան Միութիւն նամ օրկանը թէջելաթըն 20ինճի սէ նէ ի տէվրիյէսի օլան կէչէն 1926 սէնէսինին Յունվար—Յունիս Միւթթէհիտ նոմրօսընտա պիր թագըմ մուֆասսալ մալիւմաթ վէրմէքտէ իտի: Մէջըլըր մալիւմաթա նագարէն՝ ճէմիյէ-թին Երուսաղէմտէ՝ Արարատեան, Պէյրութ-տա՝ Քէլէկեան—Սիսուան, Հալէպտէ՝ Կալան Զափահաս Որբերու նամ էյթամիսանէլէրի, Պէյրութտա, Հալէպտէ, Աթինատա, Սէլանիք-տէ Աշխատանոց—պատտպարանլարը, Աթինա-տա, Բերէատա վէ Միտիլիտէ գարմանատուն լարը, քէզա՝ Հալէպտէ Գաղթատուն վէ Ապու-րի Տունը վէ Իսքէնտէրունտա Նուպարեան վար ժարանը օլմագ իւզրէ՝ հէր մէսարիֆինի շիր-քէթ կէօրտիլի 13 միւլսսէսէլէրի վար տըր: Պունլարտան Երուսաղէմ էյթամիսանէսի եէ-թիմլէրին Հայաստանա նագըր սէպէպինտէն գափատըմը տըր: Ճէմիյէթ՝ պունլարտան պաշգա՝ Սուրիատա վէ Եունանիսթանտա 37 մէքթէպ, քէմփ, խասթախանէ վէ էյթամիս-անէյէ գըսմէն եարտըմ եէթիշտիրմիչ տիր: Ֆարգըր եէրլէրտէ էյթամիսանէլէրինտէն վէ աշխատանոցլարընտան 90 գատար գըզլար էվ-լէնտիրմիչ տիր:

Հ. Բ. Ը. Միութիւն վէ Հայաստան.— Իշ-պու ճէմիյէթի խայրիյէնին միւլսսիսլէրի վէ ազալարը Թիւրքիա էրմէնիլէրի օլուպ, սէր-մայէսի տախի անլէրին մուլսսէլէթ ի նագտի-յէլէրինտէն թէրաքիւմ էթմիչ իսէ տէ, ճէմի-յէթին զայէսի Հայաստանտան տիշարը պուլու-նան մուհաճիր մէրքէզլէրինտէ սէֆալէթ վէ եարտըմա իհթիյաճ ազալտըղը նիսպէթտէ Հա-յաստանա եարտըմ էթմէք տիր: Թապիի Հա-յաստանտաքի իհթիյաճա Հայաստան հիւքիւ-մէթի պագար լաքին մուհաճիր մէրքէզլէրինտէ քի իհթիյաճաթա Հ. Բ. Ը. Միութիւն պագմա-ղա մէճպուր տըր: Շիմտիյէ գատար Միութիւն 250 եէթիւմ վէ 2,500 մուհաճիր Հայաստանա

նագը էթմիչ տիր: Կէչէն սէնէ 5,000 մուհաճիր նագըր իշիւն տախի 60,000 տալէր թախսիս էթ միչ իսէ տէ, Լէնինական զէլզէլէսի տօրայըսըլ լա պու թէչէպպիւս թէէիւրէ ուզրամըշ տըր: Հայաստանտա՝ Դարուհի Յակոբեան Մայրա-նոցը, Մարի Նուպար Դարմանատունը, Շէնգա-ւիթ էյթամիսանէսի, Նոր Եւգոկիա, Աւետ Սար գիս վէ Նոր Տալուրիկ նամ քէօլլէրի թէչէսիս էթմէք իւզրէ ալթը թէչէպպիւսլէրի վար տըր: Կէչէն 1925 սէնէսի խիթամընատէք Հայաստա-նա իշպու թէչէպպիւսլէրէ, վէ սաիր սուրէթ-լէրտէ 256,000 տալէր եարտըմ էթմիչ տիր: Պու սօն զէլզէլէ միւնասէպէթիյէ Հայաստա-նա 60,000 տալէր կէօնտէրմիչ տիր:

Հ. Բ. Ը. Միութիւն վէ Ամէրիգա Էրմէնի-լէրի.— Պիւլաշիպէ Ամէրիգա էրմէնիլէրի Միութիւնա պէօյիւք մուլսսէլէթ էթմիչ տիր-լէր: Ամէրիգատա իւք շիւպէ 1909ըն իպթիտա-սընտա Պօթօնտա թէչէսիւս էթմիչ տիր: Իւք սէնէնին հասըլաթը 2,340 տալէր օլմուշ տըր: 1925ին հասըլաթը իսէ 118,810 տալէր օլմուշ տըր: 1909—1925 օն եէտի սէնէ գարֆընտա Ա-մէրիգա էրմէնիլէրի Հ. Բ. Ը. Միութիւնա 1,055,451 տօլար վէրմիշլէր տիր:

Հ. Բ. Ը. Միութիւնըն 20 սէնէլիֆ պիլան-չօսը.— Իշպու միւլտէթ գարֆընտա Միութիւնըն վարիտաթը պէրվէճհի աթի տիր.

Վարիտաթ	
Տուրիլիյէ վէրկիսինտէն	115,200.00
Ազալըգ վէրկիսինտէն	483,140.00
Սէրմայէ իշիւն իանէլէր	131,325.00
Վասիյէթ վէ զայրի	371,520.00
Սէրմայէտէն հասըլաթ	274,105.00
Խուսուսի իանէլէրտէն	1,695,150.00

Ճէման	3,070,440.00
Սարֆիյաթ	
էրմէնիսթանա եարտըմ	256,000.00
Եէթիմլէրէ	998,345.00
Թալիմի մագսէտլէրէ	109,210.00
Միւհաճիյէ	533,700.00
Սէրմայէլէր հիսապընա	769,795.00
Մէսարիֆաթ ը ումուժիյէ	273,760.00
Մէվճուտ մէպլաղ	129,140.00

3,070,440.00

Իշպու հիսապ 1906տան 1925է գատար օ-լան սէնէլէր հիսապը տըր:

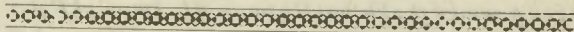
Կէչէն 1925 սէնտսինտէ՝ 87,265 տալէրի 1924տէն օլմագ իւզրէ՝ 375,515 տալէր վարիտաթը օլուպ, էօքսիւզխանէլէրէ՝ 77,960, Սիւրիա միւհթաճիյնիէ՝ 12,530, Եռնանիսթան վէ Պուլկարիսթան միւհթաճիյնիէ՝ 8170, Թիւրքիա միւհթաճիյնիէ՝ 2,055, Հայաստանա՝ 71,425, Էնվաի իանէլէրէ՝ 5,455 տօլար օլարագ 177,595 տօլար իանէ էթմիշ, 29,985 տալէր (Եիւզտէ 10 դատար) վարչախան մէսարիֆ էթմիշ, սէրմայէյէ 40,235 իւպվէ էտիպ 1926տա սարֆ էտիլմէք իւզրէ 127,700 տալէր մէվճուտը պուլունմուշ տըր:

Հ. Բ. Ը. Միուլթիւնըն միւսթագպէլ փլանլարը.— Միուլթիւնըն մագսէտի մէզհէպ, Ֆըրդա, Ֆարզընա պագմայարագ նէսլ հալինտէ էրմէնի մէնաֆիյնէ խըտմէթ էթմէք օլուպ՝ վէ սաթիլինի քեաֆի օլտըղը միգտարտա էյթամա վէ մուհաճիլլէրէ Եարտըմ էթմէք տիր: Այնի զէմանտա՝ Հայաստանտան խարիճտէքի իհթիյաճլար էքսիլտիքճէ՝ Հայաստանա տա տահա զիյատէ Եարտըմ էտէճէք տիր: Կէչէն սէնէ վէրիլէն պիր դարար իւզրէ՝ Միուլթիւնըն 25ինճի սէնէ ի տէվրիյէսի միւնասէպէթիլլէ տէօրթ սէնէյէ դատար Ամէրիգատա 250,000 տալէր ճէմ էտիլէճէք, պու Փօնտըն իսմի Նուպարեան Փօնտ օլաճագ վէ Հայաստանտա մուհաճիլլէր իսքեան էթմէք իւզրէ թօփրագ իսլաճընա սարֆ էտիլէճէք տիր: Իշպու Փօնտա Նուպար Փաշա 100,000 տալէր իւպվէ էթմէյէ վատ էթմիշ օլուպ՝ 30,000 տալէր էքնաեան վասիյէթի տէ իւպվէ էտիլէճէք: Պէօլլէճէ Եարըմ միլիօնա իպլաղը մէմուլ օլունան պու մէպլաղ իլէ մուհաճիլ իսքեանը մագսատը իլէրի սիւրիւլէճէք տիր: Միուլթիւն իքի սէնէ ագտէմ Լօղանտա ինֆօրփօրէյթըտ օլմուշ օլուպ՝ Եագընլարտա սէրմայէսինտէն Եարըմ միլիօն դատար պիր մէպլաղ տա Քըրքսք հալինէ գօնուլմուշ տըր քի, իւս նիհայէթ հասըլաթը Հայաստանտա խայրխահ մագսէտլէրէ սարֆ էտիլէճէք տիր: Իւշ միլիօն տալէր դատար օլան Մեղքոնեան նըւիրատուութիւնընըն իտարէսի տախի Հ. Բ. Ը. Միուլթիւնա թէվտի էտիլմիշ օլուպ՝ պէօլլէճէ իշպու ճէմիյէթ ի խայրիյէմիղ կէրէք մուհաճիլ մէրքէղլէրինտէ վէ կէրէքսէ Հայաստան տա թարիխիմիգտէ միպլի սայքի նամէսպուլգ պիր խըզմէթ իֆա էթմէյէ տալէթ օլունմուշ տըր:

Իմտի, է՛յ էրմէնի դարտաշըմ, պէօլլէ կիւ

զէլ պիր թէշքիլաթա աղա օլմագ, Եարտըմ էթմէք սէնին տէ վագիֆէն, խայր, իմթիյաղըն վէ իֆթիխարըն տըր: «Թըրնաղըն վար իսէ պաշընը գաշը:» Պիզիմ էվիմիզի վէ սէլամէթիմիզի պիր պինա էթմէլի իզ: Օլուր օլմագ շէյլէրէ էվէյի սարֆ էթտիք վէ սարֆ օլունտուգ. արթըգ Եէթէր: «Էլ՝ էլ իշիւն աղլամըշ, կէօղիւնիւն Եաշը չըզմամըշ,» տէրլէր, իմիտիմիզի Ալլահա վէ զայրէթիմիզէ պաղլալալըմ: Պէօլլէ՝ դարտաշ կիպի չալըշըր իսէք՝ պիր տէ պիր կիւն սահիլի սէլամէթէ չըզարըգ: Թէտիրկին իզ, մահգուն ըզ, ամմա իմիտսիզ վէ Ալլահա ըզ տէյիլ իզ. տէյիլ՝ մի:

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՄԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ճօրն Ուօշինկթօնըն 195ինճի վէլատէթ կիւնիւ միւնասիպէթիլլէրէրէ Մ. Գուլիճ պիր նուլթը իրատ էյլէմիշ տիր: Թէքմիլ ալան վէ մէպուսան գապինէ վէ Եիւքսէք մէմուլար, էճ նէպի սէֆիրլէր հազըր օլտուգտան մատա նուլթըրէտիօ իլէ Մ. Ամէրիգանըն հէր թարաֆընտա միլիօնլար իլէ էհալի թարաֆընտան տինլէնիլմիշ տիր: Հաթթա ըտիօլար Լօնտրա վէ Փարիզէ տախի նագլ օլունուպ օրատա տախի նուլթը տինլէնիլմիշ տիր:— Հիւքիւմէթ Նիգարակուլա 600 պահրիյէ ապէրի տահա Եօլլամըշ տըր: Նիգարակուլա ըտիսի Ամէրիգանըն կէլիպ օրայը գօնթըօլ էթմէսինի հաթթա Գուպա կիպի իտարէ էթմէսինի թալէպ էտիյօր: Ինկիլթէրրա քէնտի թէպասսընը մուհաֆագա իշիւն Նիգարակուլա պիր կէմի կէօնտէրմիշ իսէ տէ գարալա ապէր չըզարմայաճագ տըր: Ամէրիգա հիւքիւմէթի օրատաքի ինկիլիզ թէպալարընը տա մուհաֆագա էթմէքլիյի տէրիւհտէ էյլէմիշ տիր:— Իսփիրթօյա զէհիլիլի իւլաճ գաթըլըպ էհալիյէ վէրիլիյօր իտի: էհալի պունու իշմէք իշիւն գուլլանտըղընտան պիր չօզ զէհիլլէնիպ էօլէնլէր օլույօր իտի: Պունա գարըն փէք գուլվէթլի ագընթը պաշլամըշ տըր: Իսփիրթօլարը զէհիլիլի իւլաճլար իլէ գարըշտըրմագ ուսուլընըն մէնինէ չալըշըլլօր:— Ուօշինկթօնտա Եէհուտի Գօնկրէսինին 400 միւ մէսսիլլէրի պիր իճթիմա ագտ էտիպ Ամէրիգա նըն հիճրէթ գանուլընա գարըն փրօթէսթօ էյլէմիշլէր տիր: Ամէրիգանըն պիր թագըմ ֆամիլեա ագալարընը պիր պիրինտէն ալըր սագլամասը ինսանիյէթէ մուխալիֆ օլտուլունու:

պէյան էյլէմիշէր վէ թալէպ էյլէմիշէր տիր քի աիլէ ազալարը պիրլէշտիրիլսին: Այնի իճ-թիմատա Րուսիանտաքի Նէհուտիլէրէ գար-չը իճրա էտիլէն զուլլարա գարչը տախի փր-թէսթօ էտիպ պիւթիւն տիւնեանըն ինսանլարը-նը օնա գարչը զազապ պէյան էթմէյէ տալէթ էյլէմիշէր տիր:

Ինկիլթերրա հիւքիւմէթի զայէթ գուվլէթ լի պիր նօթա հազըրլարը Րուսիայա վէրմիշ տիր: Պու նօթա Րուսիանըն ինկիլթէրրա իլէ օլան անլայըչընա մուխալիֆ պիր չօգ թարաֆ-լարտա Պօլշէվիգ փրօփաղանտաըն եափմազլէ իթհամ էտիյօր: Բէժմիւր կրէվինտէ, Չինտէ վէ Հինտտէ Րուսիանըն փարմաղը օլտուղունու րէսմի ատէմլէրին նութգլարը վէ հարաքէթլէ-րի իլէ իսպաթ էտիյօր: Ինկիլթէրրա թիճարէթ ալազասընը վէ հաթթա սիյասի ալազայը քէ-սէճէյինի թէհտիտ էտիյօր: Ինկիլիգ էհալիսի չօգ թահրիք օլունմուշ տըրլար: Ինկիլիգլէ-րին Գանթօն հիւքիւմէթի իլէ անլայըչա կէլմէ-սի պիր մուվաֆֆադիյէթ սայըլըյօր: Շանկհայ իմթիյազըն եէրինէ Չինլի պէլէտիյէ հիյէթի օ-լաճադ օրատա ինկիլիգ ազալար տախի պուլու-նաճադ տըր: Ինկիլիգ պաշ վէքիլի Պօլտուին Գուլիճին թէքլիֆինի ինկիլթէրրանըն հիւնիւ գապուլ էտէճէյինէ տաիր պիր նութգլ իրատ էյլէմիշ տիր: Այնի զէմանտա ինկիլիգճէ սէօյ-լէյէն էհալիլէր իթթիհատը րէիսի Պալֆուր ի-լէ Ամէրիգատաքի իթթիհատը րէիսի պիր պիր-լէրինէ թէպրիք թէլլարաֆլարը չէքիյօրլար: Ին կիլթէրրանըն պու հարաքէթի Ամէրիգայա պէօ յիւք ճէսարէթ վէրմիշ տիր:

Ֆրանսա.— Ֆրանսըգ օրտուլարը Ալի տաղլարընտա ասքէրի գըշ մանօվրալարը եա-փըյօրլար, պու մանօվրալար էմսալի արասըն-տա փէք մուհիմ վէ պէօյիւք տիրլէր: Ֆը-րանսըգլար Ամէրիգատան թէլէֆօնը Փարիզէ տախի պիրլէշտիրմէք թէչէպպիւսիւնտէ տիր-լէր: Այնի թէչէպպիւս Պէրլինտէ տախի վար տըր, չէօյլէ քի էվրօփա վէ Ամէրիգա տօղրու-տան զօնուչաճադլար տըր: Ֆրանսըգլար Ա-մէրիգայա պօրճ իչիւն եէնի թէքլիֆլէր հազըր լայօրլար: Ուէսթմինիսթըր զազէթասըն եազը-յօր քի Ֆրանսանըն Գուլիճ թէքլիֆինի եանի թէսլիհաթը թահտիտ էթմէք թէքլիֆինի, ա-չըգտան րէտտ էթմէսի քէնտինէ փահալըյա օ-թուրաճադ տըր: Ամէրիգա պօրճ մէսէլէսինտէ միւլայիմ պուլունմայաճադ տըր վէ ինկիլթէր-

րա, Ամէրիգա վէ ճափօնիա արասընտա պիր իթթիֆադ օլաճաղը զանն օլունույօր: Ֆրան-սա հիւքիւմէթի եէնի կէօմրիւք թարիֆասը գա պուլ էյլէմիշ տիր քի ճիւմլէ իչլէնմիշ էմթաա իւզէրինէ կէօմրիւք արթըյօր, լաքին խամ մատ սէլէրինքի արթմայօր հաթթա պազըսը էքսի-լիյօր: Պու զանուն Ամէրիգա թիճարէթինէ չօգ սէքթէ վէրէճէք տիր: Ախէր պիր զանուն տա-խի կազօլին իտխալաթը պիւսպիւթիւն հիւքի-մէթին զօնթօլըն ալթընտա օլաճադ տըր: Ամէ-րիգատան Ֆրանսայա չօգ կազօլին իտխալ օ-լունուր իտի: Կէչէն սէնէ 1600 միլիօն Փրանզ-լըգ իտխալ օլունմուշ տըր: Ամէրիգա գուվա-նիալարը պու զանունա գարչը փրթէսթօ էյ-լէմիշ տիրլէր: Փարիզտէ Սօսիալիսթլէր թէք-րար միթինկ եափըպ Պօսթօնտա իտամա մահ-քիւմ օլան Սազգօ վէ Վանդէթի իսմինտէ Սօ-սիալիսթլէրին ազատըղըն իսթէյօրլար: Ա-տանտան եազըլըյօր քի, Սիւրիա պաշ գօմի-սէրի Մ. Փօնսօ Մըսըրա կիտիպ օրատա Սիւ-րիա վաթանփէրվէրլէրի իլէ միւլազաթ էտէ-ճէք իմիշ: Ճէպլէ ի Տիւրքիտէ հարպ տէվամ է-տիյօր իմիշ: Համիտ քէօյիւնտէ 24 սաաթ պիր չարփըչմատա թարաֆէյն էփէյի զայաթ վէր-միշ տիր: Շէքիպ Վէհապ եարալանմըշ. իքի Ֆրանսըգ թէյյարէսի տիւչիւրիւմիւշ տիր: Պաշգա եէրլէրտէ տախի հարպ օլույօր իմիշ: Ալի Աթրաշ քէնտիսի գօմանտա էտիյօր իմիշ: Լիպանան վէ Սիւրիա արասընտա թէարրուզի վէ թէտաֆիի պիր ահտնամէ իմզալանաճադ ի-միշ: Պու խապէրլէր Ատանտան տըրլար վէ իհթիյաթ իլէ օլունմալը տըրլար: Հօմտա տի վարլարա Սիւրիա իսթիզալը իչիւն պիր թա-գըմ պէյաննամլէր եափըշտըրըմըշ տըր: Սիւ-րիատան պիր, հիյէթ Պաղտատա վէ Մուսուլա կիտիպ Սիւրիա իսթիզալ հիյէթի իչիւն իանէ-լէր թօփլամադտա իմիշլէր: Տօգթ. Շահպէն-տէր րէյասէթի ալթընտա պիր հիյէթ Հինտիս-թանա կիթմիշ օրատա տախի իանէլէր թօփլա-նըյօր իմիշ:

Ամէրիգա րէիսիցին թէքլիֆինէ Մուսուլի-նի գաթիլէն րէտտ ճէվապը վէրիպ չու սէպէպ-լէրի գիքը էտիյօր: Իթալիա պահրիյէսի գաթէն զաիֆ տիր: Իթալիա Մուվէիշ, ձիպրալթար վէ Չանազ Գալէ վասըթասը իլէ հապա օլունմուշ տըր: Իթալիա Աֆրիգատաքի միւսթէմլէքլէ-րինէ եէթիշմէք իչիւն տէնիզլէրտէ գուվլէթլի օլմալը տըր: Թիւրքիա մէարըֆ նազըրը Նէ-

ճաթի պէջ Մուսուլիների իւէ կէօրիւնէնէք վէ Ի-
թալիա իւէ Թիւրքիա արասընտա պիր անլայը
եափմաղա չալըչաճազ իմիշ: Էվրօփա զազէ-
թալարը Իթալիա Թիւրք միւնասիայէթի իչիւն
մուհիմ պէնտլէր եազըյօրլար: Բօմատան կէ-
լէն թէլկրաֆլարա կէօրէ Պալգան մէսէլէլէրին
տէ Ինկիլթէրա վէ Իթալիա միւթապըզ իմիշ-
լէր: Իթալիա հիւքիւմէթի Ձիւլի իւէ տախի պիր
ահտնամէ իմզալամը տըր քի տօսթլուզ վէ հա-
քէմ ուսուլը էսասը իւզէրինէ միւէսսէս իմիշ:

Բուսիանըն չահանի միւնէվէրաթը Մարտ
18տէ Լօնտրատա Գրիսթի նամ անթիգաճըլար
միւէսսէսինտէ մէզաթ էտիլէնէք տիր: Պուլար
իմփէրաթօրիչա էլիգապէթ վէ Գաթէրին գէ-
մանլարընը միւնէվէրաթը օլուպ Ձար Նիկօ-
լա գէմանընըքիլէր տէյլի տիր: Պուլար արա-
սընտա մէշհուր պիր թաճ, թիարա, պրօչլար,
զըլըճլար, ալթուն գատէհէլը վար իմիշ քի իւ-
զէրլէրինտէ էլմաս, եազութ, գէպիրճէթ վէ
սաիր գըյմէթլի թաչլար վար իմիշ:— Սապըզ
Ձին Սէֆիրի Գարախան Մօսզօվատա Ձին, Աֆ-
զան վէ Աճէմ սէֆիրլէրի իւէ միւլազաթ էտիլ
Ասիա միլլէթլէրին էվրօփա ալէյհինէ թահ-
րիք էթմէքտէ իտիյի Տէյլի Մէյլէ թէլկրաֆ ի-
ւէ պիւտիլիլէյօր:

Եունան մուհաճիրլէրի իչիւն 5½ միլիօն
Ինկիլիզ լիւրասը պիր իսթիգրազըն Ինկիլթէր-
րատա գապուլընա Ինկիլիզլէր էմը վէրմիշ
տիր: Պու մէսէլէ իչիւն չալըչան Վէնէզէլօս
տըր: Կիրիտլի մէպուլար Փարիզտէն ալտըզ-
լարը խապէրէ կէօրէ Վէնէզէլօս Մարտ սօ-
նունտա Կիրիտէ կէլէնէք վէ անտէն պիւթիւն
Եունանիսթանը կէզէնէք տիր: Վէնէզէլօսա
գարչը մէպուլար իսէ մէմլէքէթին սիյասէթի
հազգընտա ումուժի լէյէ միւլաճաաթ օլուն-
մասըն թալէպ էտիյօրլար: Էիւնքի չիմտի Վէ-
նէզէլօս թարաֆը գուվվէթլէնտի գանն օլունու-
յօր:— Թիւրքիա իւէ Եունանիսթան արասընտա
քի իթիլաֆնամէ հալա իմզալանմամը տըր: Ա-
սըլ կիւնլիւք նէրտէ օլտուղու նէշր օլունմա-
յօր:

Շանկիսյտա 80 պին Ձինլի ամէլէ թէրք ի
էշլալ էթմիշլէր տիր: Պու իշլէրի պիւսպիւ-
թիւն տուրտուրմուշ տըր: Ձինլի հիւքիւմէթ
թէրք ի էշլալ լէիսլէրինտէն 28 քիշինին պաշը-
նը քէստիրմիշ տիր: Պու էհալիյի տահա զիյա-
տէ ճէնուպլըլարըն լէհինէ տէօնտէրիյօր: Ասըլ
Ձին հիւքիւմէթինէ աիտ տօնանմատան իքի թա

նէսի իսեան էտիլ Շանկհայը թօփա թութմուշ
տըր: Էնէպիլիլէրտէն էօլէն եօզ տըր: Պիր Ամէ-
րիգալը գլիպիւ խասարա օղրամըշ տըր: Շէ-
մալ օրտուլարը հալա հիւքիւմէ հազըրլանըյօր-
լար: Ինկիլիզլէր Ամէրիգալըլար Շանկհայը
միւտաֆաա էթմէյէ վէ թէպաալարընը մուհա
Փազա էթմէյէ չալըչօր: Շանկհայ-
տա իսեան էտիլ օրայը թօփա թութան, զըրհ-
լըլար թէքրար շէմալ հիւքիւմէթի թարաֆըն-
տան գապթ օլմուշ տըր: Մէմուրլարտան չօղու
գաշմըշ, պազըլարը թութուլուպ իտամ էտիլ-
միշ տիր: Շանկհայտաքի ումուժի կրէվ տախի
կէվէնիլ սէօյիւնմէք իւզրէ տիր: Փօլիսլէր
Փէսատ պաշըլարը իտամ էտիյօրլար վէ պին-
լէրճէ ամէլէ կէրի իշլէրինէ կէլիյօրլար: Ամէ-
րիգա տախի Ձինտէքի գուվվէթլէրինի արթը-
րէյօր:

Թիւրքիա տիյունը ումուժիյէսի գուփօն-
լարը մէսէլէսի Ֆրանսա իւէ հալլ օլունմուշ տէ
յու եազըլըյօր: Ալթուն եէրինէ Թիւրք քեա-
ղտը վէրմէյէ գարար վէրիւմիշ, լաքին քեա-
ղտա պիր գըյմէթ գօնուլաճազ իմիշ:— Պու
սէնէ եինէ Թիւրքիատան Ամէրիգայա 100 քիշի
գապուլ օլունաճազ տըր:— Պրիսթօլ, էնգարէ-
տէ միւլազաթ էտիլ Ամէրիգա իւէ Թիւրքիա
թիւճարէթի եինէ էվվէլքի կիպի տօսթլուզ է-
սասը իւզէրինէ տէվամ էտէնէք տիր: Լօզան
ահտնամէսինին թասսըզ օլունուպ օլունմամա-
սը ալազալարը իչիւն հիշ ֆարզ էթմէյօր իմիշ,
անճազ քի պիր սէֆիր կէօնտէրիլէնէք եէրտէ
Էինէ գօմիսէր գալաճազ տըր:— Թիւրքիա իւէ
Հայաստան արասընտա Արաքս ըրմաղընտան
իսթիֆատէ էթմէք իչիւն տօսթանէ պիր անլա
յըշ օլմուշ տըր, շէօյլէ քի Հայաստան Թիւրք
արազիսինտէն պաշլայըպ պէնտլէր եափաճազ
վէ անլէրտէն հէր իքի թարաֆ իսթիֆատէ է-
տէնէք տիր: Նորհրդային Հայաստան զազէթա
սը Թիւրքիա Հայաստան տօսթլուղու իչիւն ու-
ղուն պիր պէնտ եազըյօր:— Թիւրքիատա Իս-
լամ էվլէրինին փէնճէրէլէրինտէքի փարմազըլ
թախթա փէրտէլէր գալտըրըլմասընա էմը վէ-
րիւմիշ տիր:— Իզմիլտէ հարպտան էվվէլ 6 մի
լիօն ալթուն լիւրա սէրմայէ վար իմիշ: Չիմտ'
Իսէ 5 միլիօն քեաղտ լիւրա վար իմիշ: Շէօյլէքի
8 գաթ էքսիւմիշ տիր:— Թիւրքիատա եէնի
ճիւմհիւրիյէթ ալթունլարը թէտալիւլէ չըզ-
մըշ տըր, հիւքիւմէթ էսքի ալթունլարը ալըպ
Էէրինէ պունլարը վէրիյօր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՆԻ

Բ

Աթինատան Նօր Օր (Դաշնակցական) զազէ թասը եազըյօր քի Սէլանիքտէն 8 թանէ Գօմ-միւնիսթ Հայլարըն թարտը գարարը կէրի ալընմատըգտան մատա Աթինատա տախի պիր թահգիրգաթ պաշլայաճագ վէ միւլէթին բէսմի ատէմլէրի մուհաքէմէ էտիլէճէք տիր: Պու պապտէ մուհիմմ էվրագ վէ իսպաթլար էլտէ էտիլմիշ տիր: Տիկէր թարաֆտան Ռամկավար լար իսէ Դաշնակցականլարը պիր ժուրնալ իլէ պիր թագըմ քիմսէլէրին իսմլէրինի վէրտիլէ-րինի իտտաա էտիյօրլար քի պու եօլ իլէ օն-լար տէֆ էտիլիպ մէյտան քէնտիլէրէ գալսըն: — Պէլճիգատա Օր. Մինասեան իսմինտէ Հայ գըզը սինէմա արթիսթի հալինտէ պէօյիւք չէօհրէթ գազանմը տըր: — Սարաճ Օղլու Շիւք րի պէյ քի Եունան թիւրք միւզաքէրէսի մու-րախասը տըր, թիւրքիա Հայլարընըն մէվա-լը մէթրուքէ մէսէլէսինին եազընտա էնգարէ-տէ հալլ օլունաճաղընը վէ Հայլարըն լէհինէ պիր գարար վէրիլէճէյինի սէօյլէմիշ տիր: — Փարիզ աղքատախնամը պիր պալօ վէրիպ ան-տէն 30,000 ֆրանգ հասըլաթ օլմուշ տըր: — Իքի Հայլար Սէրէզ թարաֆընտա պիր էլպիսէ սաթան էրմէնիյի քէօյէ կիտէր իքէն եարալա-յըպ էօյմիւշ գանն էտէրէք սօյմուշ տըրլար, ճանիլէր դայիպ տըրլար: — Ֆրանսատա Ա.Փօր վիլտէ տախի իքի Հայլար գալղա էտիպ պըչագ իլէ եարալանմը տըրլար, Թագուր վէֆաթ էթ միշ, Պապիկեան աղըր եարալը տըր: — Սէլա-նիքտէ նէշր օլունան Աշխատանք իսմինտէ Գօմ-միւնիսթ զազէթա գալանմը տըր: — Երուսա-ղէմ Ս. Պատրիարքը Տ. Եղիշէ Արքեպիսկոպոս աղըր խասթալըղա տիւշար օլմուշ իսէ տէ շի-ֆայապ օլմուշ տըր: — Տիրան Պէյ Կիւմիւշկէր տան Փարիզտէ պիր ամէլիյաթ նէթիճէսինտէ վէֆաթ էթմիշ տիր: Տիրան Պէյ հիւքիւմէթ վէ միլլի փէք չօգ վազիֆէլէրտէ պուլունմուշ վէ դայէթ մուգթէտիր հէմ սէվիլմիշ պիր Հայ ի-տի: — Լիօնտա տախի պիր պիրախանէտէ իքի Հայլար գալղա էտիպ գուրչուն իլէ պիր պիրի-նի եարալամը տըրլար: — Այնթապլը Պրն. Ճէք Զագմագճեանըն 12 եաշընտա մախտուճը Ճան Լօս Անկէլէստէ Փետր. 1տէ պիր օթօմօպիլ գա-զասընտան վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Գէզալիք Պրն. Գէորդ Լեւոնեան Հալէպտէ գալպ խասթա-լըղընտան վէֆաթ էյլէմիշ տիր:

ԱՐԱՆԸԼԸՅՅՐ

Ատանալը Տուտու Աճէմեան շիմտի Սէլա-նիքտէ, օղլու Յարութիւնը իւշ սէնէ էվլէլ 532 Իսթ 149ընճը սօգագ, Նիւ Եօրքտա իմիշ, շիմ-տի նէրտէ, իսէ Բահնիւմայա պիլտիրիլմէսի արգու օլունուր:

Հաճընը Հաճի աղա Գէշիշեան էվլատըն-տան Հոիփսիմէ, Լիա վէ Նոյեմի Բաս իւլ Այն գըթալընտա գաթիլէր թարաֆընտան կէօթիւ-րիւմիւշ վէ Ճէգրէ ճիւլարընտա պիր քէօյտէ պուլունտուգլարընտա տահա խապէր ալընմըշ ի-սէ տէ էլան էլէ կէչմէմիշ տիրլէր: Խապէր-տար օլանլարըն Բահնիւմա իտարէսինէ պիլ-տիրմէլէրի բէճա օլունուր:

ԶՈՒԱՐԹ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տօգթ. Ա. Նագագաշեան թարաֆընտան եա-զըլմըշ 192 սահիֆէ էյլէնճէլի նագլիյէթլէր տիր. Ֆիյէթի պիր տօլար: Իսթէյնլէր Բահ-նիւմայա եա միւլէլիֆէ սըփարըշ էտէպիլիւ-լէր:

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

4 P.M.—6.30 P.M. 180 Lexington Ave.

Phone: Ashland 1461

10 A.M.—1 P.M. 530 W. 166th St.

Phone: Billings 5018

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէնՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍ.—

«Փարոս»

ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ ՏՕՆԸ ԶԻԳՐԻՆԵ.—

Միլատ ք Իսա 451 ՎԵՐ.Մ.Կ.ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Տուա վէ Հայաթ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ.—

Պիր Բէտի Իտի ՏՕԳ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Ամէրիգա Երմէնիլէրի վէ Ենի Նէպ

ՎԵՐ. Ե. ՀԱՏԻՏԵԱՆ

Հայ. Բար. Ընդհ. Միութիւն

ԳՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—